

LÄNGE, LÄNGE, SEDAN . . .

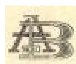
SAGOR

AF

ANNA WAHLENBERG

MED TECKNINGAR AF

JOHN BAUER

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1903.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken scannades från original i december 2012 av Bert H. I originalet har ark 4 fått samma paginering som ark 3, så därför förekommer sidorna 33 - 48 två gånger fast med olika innehåll, varefter pagineringen fortsätter från och med s. 49.

Drottningen.

För många hundra år sedan lefde en liten adelsjungfru, hvars namn nämndes öfver mer än ett kungarike, Och hon var också märkvärdig, den lilla jungfru Adelgunda. Men det var icke så mycket om hennes fägring man talade, ehuru hon var fin och späd och vän som en hvit lilja, med en glans om sitt ljusa hår, som man icke visste om den strålade ut från henne själf eller kom sig af att solstrålarna så gärna lekte omkring henne. Och inte heller

var det öfver hennes klokhet man förvånade sig, fastän hvar och en nog såg hur förståndet lyste från hennes panna. Nej, det som gjorde att alla kände hennes namn, var, att hon hade ett par undersköna ögon, som kunde tala långt tydligare än hon själf och andra talade med sina läppar. Och de sågo också bättre än andra, dessa ögon. De sågo hvad människor tänkte, och hvad som låg doldt längst inne i deras själars hemliga gömmor.

Men ändå var man icke rädd för hennes blickar, som sågo allt och talade om allt hvad de sågo, ty de värmde ens hjärta. De dröjde längst vid det vackra och goda, som de upptäckte. Och när de funno något fult och ondt, så talade de om det, icke med afsky och förakt utan med bedröfvelse och deltagande, som handlade det om en gemensam sorg. Och de hade ettspråk, som hvar och en förstod, det späda barnet, likaväl som den gamla gubben, den enfaldige, likaväl som den vise.

De kunde smeka 'och trösta, dessa underbara ögon. De kunde sjunga, så att man hörde sången inom sig. De kunde gråta utan tårar, och de kunde le så att man kände sitt blod dansa.

Hvem som än såg den lilla adelsjungfrun Adelgunda måste hålla af henne och gå ifrån henne med längtan att få se henne igen. Och det var endast de riktigt onda som skydde henne, sådana som hade mycket styggt på sitt samvete. De vågade aldrig visa sig i närheten af den gamla borgen, där hon bodde tillsammans med sin fader, den ädle riddar Hubert.

Då hände det sig en dag att det kom bud om att det kunde väntas ett mycket fint främmande till huset.

Prins Sigmund, som en gång skulle ärfva riket efter sin fader, var stadd på giljarfärd till den vackra prinsessan i det mäktiga grannriket. Han hade redan så godt som fått löfte om hennes hand och nu skulle de bara träffas och se om de verkligen ville ha hvarandra. Men som hans väg förde honom förbi riddar Huberts borg, tyckte han att han kunde rasta där en dag för att fa se den lilla adelsjungfrun, om hvilken man hade att berätta så många underbara saker.

Å sin sida var den lilla jungfrun också nyfiken att få se prinsen, ty hon hade hört så mycket talas om hur ståtlig, tapper och ridderlig han var och hur högt han var älskad af folket.

Men tänk, om hon skulle få se något annat hos honom än alla andra sågo, något som kanske icke var så vackert, men som hennes ögon likafullt öppet skulle tala om, eftersom hon ju icke kunde hindra dem?

Hur förfärligt skulle det inte vara! Och hur skulle inte hennes far gräma sig om något sådant skulle hända den unge prinsen i hans hus!Slutligen fann hon dock på råd. Hon ville se prinsen i smyg innan han beträdde hennes faders borg, och blef hon då varse något, som hennes ögon icke borde tala om, så skulle hon fly långt in i skogen och icke komma igen förrän hon var säker på att prins Sigmund hade rest.

Helt ensam smög hon sig ut ur borgen och bortåt den väg han skulle rida fram. Och då hon såg ett dammoln uppe i den skymmande backen gömde hon sig bakom den törnbuske, från hvilken hon kunde se utan att bli sedd.

Dammolnet närmade sig, men därur framkom blott en stor fyrspänd vagn, lastad med allehanda packning, hvarpå två guldsmidda betjänter tronade. Det var prinsens betjäning, som åkte i förväg för att bebåda hans ankomst.

En stund efteråt syntes likväl ett nytt dammoln uppe i backen, och nu var det fyra ryttare, som sprängde nedåt vägen. Men en af dem var högre och ståtligare än de andra, och af hållningen och den praktfulla dräkten förstod Adelgunda att det måste vara prins Sigmund.

Just då de kommo framför busken, där hon låg, blefvo de emellertid hejdade på ett oberäknadt sätt. Prinsens häst snafvade på en sten och störtade omkull.

Alla de förskräckta kavaljererna stannade, sutto af och samlade sig kring prins Sigmund för att höra om han skadat sig. Men han stod redan på marken och undersökte sin häst, som han snart fick att resa sig.

— Det är ingenting farligt, sade han. — Men ömmar han litet på foten, så jag vill inte plåga honom med att sitta upp.

— Behagar inte ers höghet taga min häst? frågade den närmaste af kavaljererna och förde fram sin springare.

Men prinsen slog kavaljeren på axeln och sköt vänligt bort honom.— Skulle en af er, ni som varit mina trogna kamrater i fred och ofred, gå till fots medan jag rider, sade han. — Nej, det blir ingenting af! Men hör efter i bondstugan därborta om man inte har en kamp att låna oss.

Kavaljeren red bort till bondstugan, som låg strax bredvid, och kom snart igen med en stor, grof bondhäst, lurfvig, oryktad och ful, som sådana bruka vara. Och sedan han suttit af tog han sadeln från den halta hästen, lade den på den lånade och ville svinga sig upp för att lämna sin egen åt prinsen. Men då sköt denne undan honom ännu en gång.

— Det är mig olyckan händt. Därför är det jag som skall bära den, sade han. — Det är jag som skall rida Lurfvenpäls.

Därmed kastade han sig upp i sadeln, fattade sin haltande häst i tygeln och red bort i spetsen för sin uppvaktning. *Ill. JOHN BAUER* Men där han hög, rak och frittblickande satt på den fula, grofva hästen syntes han den lilla adelsjungfrun skön som en uppenbarelse. Aldrig tyckte hon sig ha skådat en härligare syn.Ädel, kunglig, oförliknelig var han, och hon visste att hon hädanefter skulle tänka på honom hvar dag och hvar stund af sitt lif.

0

Hon reste sig och gick hemåt mera drömmande än vaken. Och så gick hon fortfarande då hon kom upp på sitt rum och medan hon klädde sig i sin hvita, silfverstickade dräkt och flätade pärlsnodderna i sitt hår.

Först då en tärna kom och knackade på dörren med bud från hennes far att hon skulle skynda sig ner och hälsa deras höge gäst välkommen, vaknade hon upp och spratt till af förskräckelse, så att hon måste hålla sig i fönsterkarmen för att icke segna till golfvet. Hon hade plötsligt förstått att hon icke kunde stå inför prinsen och låta honom se in i sina ögon.

De skulle ju säga honom klart och tydligt att för henne var han den härligaste man som fanns på jorden, den som var mest värd att dyrkas och älskas och att hon skulle tänka på honom hvar dag och hvar stund af sitt lif.

Men något sådant fick ju inte en liten adelsjungfru säga till en man. Ännu mindre fick hon säga det till en prins, som stod så högt öfver henne i rang och börd. Och allra minst fick hon säga det till en prins, som var på väg till sin brud.

— Hälsa min far att jag kommer, sade hon.

Det var ju i alla fall omöjligt att nu gå och gömma sig i skogen.

Och hon sprang in i sin aflidna moders kammare, öppnade hennes skåp och letade fram den tätaste af alla hennes långa, hvita slöjor. Själf hade hon aldrig haft en dylik för sitt ansikte. Hon hade ju aldrig förr behöft dölja hvarken det eller sina tankar. Men nu måste hon det. Och plötsligt kastade hon slöjan öfver sitt hufvud och gick ner i salen, där man väntade henne.Men då hon steg öfver tröskeln hördes ett sorl af förvåning från alla därinne, och sedan hon hälsat den höge gästen frågade riddar Hubert helt högt:

— Hvarför denna slöja, Adelgunda?

— Förlåt mig, min far, svarade hon — men jag är ju icke van att umgås med furstar.

Riddar Hubert log och vände sig till prins Sigmund.

— Om en stund får hon väl mera mod, sade han.

De satte sig till bords, och prinsen fick sin plats mellan riddaren och hans dotter. Men han hade icke ögon för någon annan än den lilla jungfrun. Hennes gestalt föreföll honom så fin och vek, hennes röst så klingande, hennes tal så klokt. Och när hon lyfte litet på slöjan för att höja vinbägaren till sina läppar såg han en skymt af hennes ansikte, som gjorde honom otålig att få se det helt och hållet.

Då måltiden var slut och hon vid uppbrottet smög sig bakom de andra, i hopp om att obemärkt kunna komma ut ur salen och sedan springa långt bort från borgen, hade han henne fortfarande i sikte och ställde sig plötsligt i

hennes väg.

— Mycket har berättats mig om era talande ögon, ädla jungfru, sade han. — Vill ni icke unna äfven mig att få se dem, liksom ni unnat den glädjen åt hvem annan som helst.

Hon böjde ned hufvudet mot bröstet.

— Jag kan inte, hviskade hon.

— Då måste jag tro att ni sett något hos mig, som ni icke vill att edra ögon skola tala om.

— O, nej, nej, utbrast hon oroligt.

— Så lyft då er slöja!

Men hon stod orörlig och tyst, önskande att hon kunnat sjunka död till golfvet.Nu kom äfven hennes far fram till henne med rynkade ögonbryn och vredgad min.

— Hvad är detta för barnsligheter, sade han. — Slå genast upp din slöja!

— Jag kan inte, svarade hon åter så tyst att det knappast hördes.

Då kom en plötslig köld öfver prinsens ansikte. Han hejdade riddar Huberts hand, som var nära att rycka slöjan af Adelgundas hufvud, och bjöd ett stelt farväl. Med våld fick man icke tvinga henne att uppfylla hans önskan. Och så red han helt hastigt bort ifrån borgen med sitt följe, under det den lilla jungfrun satt kvar i salen och grät och inte hade ett ord till svar på alla sin fars förebråelser.

Men kring hela landet gick ryktet om att hon icke velat låta prinsen se in i sina ögon, och folk undrade och frågade sig hvad det kunde vara hon hade sett hos honom, eftersom hon icke ville låta dem tala om det. Och så stark var tron på den lilla adels-jungfruns gåfva att läsa i människornas hjärtan att man hviskade allt högre om att det dock måste ha varit något vidunderligt fult och styggt hon sett hos honom, ehuru man hittills ansett honom för en ädel furste.

Och ryktet och hviskningarna gingo allt längre bort, tills de slutligen kommo ända till det mäktiga grannrikets hof, där Sigmund vistades för att fria till den vackra prinsessan. Men då denna förnam hvad som sades om honom ville hon icke längre höra talas om giftermålet utan bad honom draga sina färde.

Först då den lilla adelsjungfrun lyftat sin slöja inför honom, och om hennes ögon då icke haft något styggt att berätta, kunde han få komma igen, sade hon.

Uppbragt öfver denna skymf återvände prinsen till sin faders rike. Men då han äfven där mötte misstro i allas blickar för-byttes hans vrede i sorg och han stängde in sig i sina rum, förbannande den dag då han träffade den lilla a delsjungfrun.

Det fanns likväl en som blef ännu mera bedröfvad öfver hvad som händt honom än han själf och det var Adelgunda. Då hon fick höra hvad han fått lida för hennes skull hade hon ingen annan tanke än att hon måste göra allt hvad hon kunde för att rentvå honom. Och hon skyndade strax till sin far och bad honom bege sig till hofvet för att anhålla hos kungen att han på en bestämd dag ville sammankalla alla rikets förnämsta män och kvinnor och för öfrigt så många människor från när och fjärran, som kunde komma, så skulle hon infinna sig för att säga något om prinsen, som strax skulle skingra alla de kränkande misstankar, som omhvärft honom.

Riddar Hubert reste också genast för att framföra sin dotters budskap, och det mottogs med glädje af både konungen och prinsen.

Nu, menade de, skulle den lilla adelsjungfrun komma utan slöja, och allt folket skulle få se att hennes ögon icke hade något ondt att säga, och man skulle få bedja prinsen om förlåtelse för den orätt man gjort honom.

Från alla landsändar uppbådades riddare, vasaller och deras fruar och döttrar, och på den utsedda dagen var halfva den stora tronsalen fylld af de ädelborna herrskaperna, under det borgare och bönder trängdes i den andra så tätt att de knappast hade rum för armbågarna.

När så ingen gäst mera väntades, öppnades dörrarna ännu en gång, och den lilla jungfrun och hennes far trädde in.

Men hon möttes af förnärmade blickar, och kungens och prinsens ansikte mörknade, ty hon bar äfven nu slöjan öfver sitt hufvud.

Då hon kom fram till tronen, bugade hon sig djupt för kungen, men ändå djupare för prins Sigmund, ja, så djupt ochlänge att denne sprang upp och räckte henne handen för att hon åter skulle resa sig.

Först vände hon sig mot konungen och sedan mot de församlade i salen.

— Som jag hört, sade hon — att det finns människor, som hysa misstro mot prins Sigmund därför att jag icke velat lyfta min slöja inför honom, så har jag kommit hit för att säga er hvad mina ögon sett i hans. De ha sett att på hela vida jorden finns det ingen man och ingen furste så ridderlig, så ädel, så god som han.

Det gick ett mummel genom salen.

— Så lyft då din slöja, så vi få se att icke dina läppar säga ett och dina ögon ett annat, sade den gamle kungen.

Hon sänkte sitt hufvud.

— Jag kan inte, svarade hon, liksom hon förut svarat prinsen.

— Då är det ingen som tror dig.

Och det flammade som eld under den gamle kungens ögonbryn.

— Nej, då är det ingen som tror dig, ljöd det som ett mångstämmigt eko nedifrån mängden.

Den lilla adelsjungfrun stod fortfarande med hufvudet sänkt mot sitt bröst. Hon tyckte att de ropade efter hennes själ för att få se den blott och bar och håna och bele den. Men utlämnade hon den ej, skulle de i stället utan återvändo pina och tortera honom, som hon tänkte på hvar dag och hvar stund af sitt lif, och som var värd allas dyrkan och kärlek. Och detta skulle vara hennes skuld.

Hon tog ett steg fram mot prins Sigmund och lyfte sakta upp sin slöja öfver ett blekt skönt ansikte med ett par darrande läppar.*Ill. JOHN BAUER*Men ögonen, som hvilade på honom strålade som ett par underbara stjärnor, och de sade honom tydligt och klart hvad en liten ädelboren jungfru aldrig får säga en man, ännu mindre en prins och allra minst en prins, som står i begrepp att fästa sig en brud. Och det var icke blott prinsen, som såg hvad de sade. Det fanns icke en i hela salen som icke såg det. Och nu visste man, hvarför hon icke velat lyfta sin slöja.

Men det var icke heller en som log. Och det var så tyst under det höga loftet att man skulle kunnat höra en näsduk falla.

— Nu får jag väl gå, sade den lilla jungfrun. — Kom min far.

Och hon tog riddar Huberts hand och de gingo långsamt fram genom den vikande folkmassan, från hvilken då och då stego ljud liksom af ett lågt hviskande eller kväfda snyftningar.

Men innan de hunnit ut, ropade en röst öfver de sammanpackade hufvudena:

— Stäng dörrarna därnere!

Det var prinsen som ropat och dörrvaktarna utförde skyndsamt hans befallning. Men själf kastade han sig på knä framför konungens tron.

— Min kung, min far, sade han, — skola vi låta drottningen gå?

— Drottningen? frågade kungen.

— Ja, drottningen. Eller är hon icke en drottning bland kvinnor? För mig kommer det åtminstone icke att finnas någon annan.

Konungen blickade ut öfver de församlade.

— Säga ni också, att hon är en drottning, frågade han.

Då brast det ut ett brusande »ja» från alla håll af salen,

från hög och låg, från gammal och ung. Och det var ett dån och en klang, så att det sjöng i de tjocka slottsmurarna.— Nå, eftersom ni också säga det, så är det väl så, sade den gamle kungen. — Och då kunna vi ju inte låta drottningen gå.

Och han reste sig, steg ned från sin tron och gick bort genom salen ända tills han stod vid dörren framför den lilla adelsjungfrun. Då tog han henne vid handen och ledde henne långsamt tillbaka igen mellan folkmassorna.

Men när de kommo fram till tronen, lade han hennes hand i den unge prinsens, och då sågo alla människor, att äfven prins Sigmunds ögon kunde tala. Och de sade den lilla jungfrun något, som mycket liknade hvad hennes nyss hade sagt till honom.

Tysta stodo de där hand i hand. Men nere i salen ljödo lefveropen så starka och mångfaldiga, som om de aldrig ville sluta.

*

Linda-Gull och den gamle kungen.

För länge, länge sedan lefde en gammal kung, som var litet besynnerlig, och det hade han blifvit, sades det, för att han haft så många sorger, den stackars gamle kungen.

Hans drottning och hans barn voro döda, och någon hade rifvit honom själf i hjärtat, så han hållit på att dö, han med, påstod han. Men hvem det var och hur det gått till, ville han aldrig tala om. Det var någon, som hade klor, sade han bara, och sedan den tiden tyckte han, att alla människor hade klor.

Ingen fick komma honom närmare än på två armslängders afstånd. Kammartjänarna fingo aldrig röra vid honom. Tafifel-täckaren måste servera maten ytterst på bordskanten, och han hade inte tagit en människa i hand på många, många år. Var det någon, som inte kom ihåg de två armslängderna utan gick honom en tum närmare, fick han sitta i fängelse en vecka för att friska upp sitt minne.

Men annars var den gamle kungen en präktig kung. Han styrde sitt lånd rättvist och bra. Alla människor höllo af honom, och det enda man var ledsen öfver var, att han inte ville skaffa sig en ny drottning och inte heller utse någon prins eller prinsessa till att ärfva riket. När man bad honom om det, svarade

2. — Wahlenberg.han alltid: — Visa mig någon, som inte har klor, så ska han nog få sitta på min tron.

Men aldrig kom där någon, hos hvilken han inte upptäckte klor. De kunde sitta under naglarna, de kunde vara böjda inåt handen, men alltid funnos de där.

Då hände det en dag, att den gamle kungen var ensam ute och gick i skogen. Och när han blef trött, satte han sig att hvila på den mjuka mossan, under det han lyssnade till fågeldrillarna.

Plötsligt kom det en liten flicka med fladdrande hår rusande framåt skogsstigen.

— Hjälp, hjälp, han vill äta upp mig! skrek hon och flög rakt i famnen på kungen.

Och när kungen tittade upp, såg han mellan träden en grå, lurfvig best med lysande ögon och rödt, grinande gap. Det var vargen, som just hade tänkt sluka den lilla flickan till frukost. Men han blef rädd för den gamla ståtliga kungen, som reste sig och drog sin blanka värja, och med ens gjorde han helt om och sprang tillbaka in i skogen.

När vargen var borta, stod emellertid den lilla flickan där ännu, snyftande och darrande i hela kroppen.

— Nu får du lof att följa med mig hem också, sade hon,

— för annars kommer han efter mig igen.

— Ska jag, sade kungen. Han var inte van vid att bli kommenderad på det där sättet.

— Ja, du får nog en kaka hvitt bröd af mor för besväret. Jag heter Linda-Gull, och min pappa är mjölnaren på berget, här strax bortom skogen.

Hon hade rätt. Han kunde väl inte låta henne komma i vargens gap en gång till, och så fick han då lof att följa henne.

— Gå före, så kommer jag efter, sade han.Men Linda-Gull tordes inte gå ensam.

— Får jag inte hålla dig i hand? frågade hon och smög sig intill honom.

Kungen ryckte till och såg på den lilla uppsträckta handen.

— Nej, du har allt klor du med, så liten du är, sade han.

Då fick Linda-Gull tårar i ögonen och gömde handen bakom

ryggen.

— Du säger alldeles som pappa, sade hon, — bara för man glömt klippa naglarna.

Hon skämdes och tittade i marken. Men så bad hon att åtminstone få hålla honom i kappan — och det fick hon. Han kunde rakt inte komma sig för att be henne gå på två armslängders afstånd, för hon var ju ett litet barn, som ingenting begrep.

Och där hoppade hon bredvid honom och berättade om sitt hem och alla sina leksaker. Hon hade så mycket vackert, som hon skulle visa honom, en ko, som var gjord af en grankotte med trästickor till ben, en båt, som var gjord af en trasig träsko med kardborrblad till segel, och så det allra bästa, en docka, som mor sytt ihop af sitt gamla brunrandiga förkläde och stoppat med blår. Den var så fin. Den hade en röd tröjärm till kjol och ett blått strumpeband i kors om lifvet som en schal, och storebror hade ritat ansikte på den med ett sotkol och satt på den en riktig näsa af en skinnlapp.

Det var verkligen underligt hvad den gamle kungen hade för ett tålamod, som kunde gå och höra på och småle åt allt hennes pladder, och fastän han visste, att den lilla handen hade klor, lät han den rycka och dra, så mycket den ville, i hans kappa. Men när de kommo ut på landsvägen och fingo se kvarnen ligga alldeles framför dem, sade han adjö åt Linda-Gull. Nu kunde hon gå hem ensam.Ett så snöpligt afsked hade emellertid inte Linda-Gull tänkt sig. Hon hängde sig vid hans arm och bad och drog. *Ill. JOHN BAUER* Hur kunde det komma sig till, att han inte ville ha hvitt bröd, som var så godt? Det var väl inte allvar att han inte ville se på hennes fina leksaker? Han skulle få ha hennes docka hela kvällen, om han bara ville komma, och han skulle till och medfå båten med kardborrseglet till skänks, eftersom han hade räddat henne från vargen.

Men då ingenting ville hjälpa, frågade hon honom, hvar han bodde.

— På slottet, sade kungen.

— Och hvad heter du då?

— Gubben Gråskägg.

— Det var bra, då kommer jag snart och hälsar på dig, gubben Gråskägg.

Och hon tog af sig sin lilla blårutiga halsduk och stod och viftade på landsvägen, så länge kungen kunde se henne, och han vände sig om rätt ofta, för han tyckte, hon var det sötaste lilla flickebarn, han sett på mången god dag.

Inte heller när han kommit hem till sig kunde han låta bli att tänka på Linda-Gull och undra, om hon verkligen skulle komtna och hälsa på honom. Han var nog rädd för hennes små händer, som inte ville hålla sig på tillbörligt afstånd, men det var inte utan att han längtade efter henne ändå.

Morgonen därpå satt han just och räknade ut, att Linda-Gull nog inte skulle våga sig ut den långa vägen af

fruktan för vargen, då han fick höra en klar barnröst ropa och ropa därnere på borggården. Och när han gick ut på balkongen, fick han se Linda-Gull med en trasdocka under armen stå och resonera med en vaktpost.

Hon ville tala med gubben Gråskägg, sade hon, och det var i ett mycket viktigt ärende.

Vaktposten skrattade emellertid bara åt henne och påstod, att där inte fanns någon gubben Gråskägg.

Men då blef hon ond. Han skulle inte säga henne det, sade hon, för hon visste mycket väl, att gubben Gråskägg bodde här. Han hade ju själf sagt henne det. Och så gick hontill en kammartärna, som just kom ut, och frågade henne om besked.

Nej, hon hade heller inte hört talas om någon gubben Gråskägg, och hon skrattade hon med.

Men Linda-Gull gaf sig inte. Hon frågade kocken, och hon frågade hofmästaren, och hon frågade munskänken, och hon frågade kökspigan, och hon frågade allt hofifolket, som kom ut på gården för att se på henne. Och hon blef röd i ansiktet, när alla skrattade åt henne. Underläppen började darra, och tårar glimtade i ögonen, men ändå sade hon helt bestämdt med sin lilla klara röst!

— Han ska vara här, för han har själf sagt det.

Då ropade kungen från balkongen:

— Ja, jag är ju här, Linda-Gull.

Linda-Gull såg upp, skrek till af förtjusning och hoppade upp och ned på sina tåspetsar.

— Ser ni det! Ser ni det! sade hon. — Ja sa ju han skulle vara här.

Men folket stod bara och stirrade af förvåning. Kungen måste säga till två gånger, att man skulle visa upp Linda-Gull, innan någon kom sig för med det, men då var det också själfva ceremonimästaren, som gjorde det. Och när dörren slogs upp till kungens sal, sprang Linda-Gull rakt fram till honom och lade sin trasdocka i hans knä.

— Du far den i stället för båten, sade hon, — för jag tyckte, att när du hade räddat mig för vargen, så skulle du väl ha det bästa, jag hade.

Trasdockan var nu det fulaste och klumpigaste lilla bylte, man kunde se, men ändå log den gamle kungen, som om han blifvit helt förtjust åt presenten.

— Är hon inte söt? frågade Linda-Gull.— Jo mycket.

— Kyss henne då!

Och så måste han kyssa henne på den svarta, otäcka munnen.

Efter som du tycker om henne, så ska du väl tacka mig också, sade Linda-Gull, som bara stått och väntat på den ceremonien.

— Tack, sade kungen och nickade helt vänligt.

— Det var inte bra, sade Linda-Gull.

— Inte bra? Hur ska det då vara!

— När man tackar, så klappar man också, sade Linda-

Gull.

Och så måste han då klappa henne, och det var en liten varm och mjuk kind, hon hade, som alls inte var obehaglig att röra vid.

— Och så . . . sade Linda-Gull.

— Är det något mer? sade kungen.

— Ja, och så skulle jag be att få klappa dig med.

Då blef kungen tvehågsen. Nu gick det ändå litet för långt, tyckte han.

— Jo, för ser du, nu har jag klippt naglarna, sade Linda-Gull och sträckte upp bägge sina små knubbiga händer framför kungen, så att han måste se på dem, antingen han ville eller ej.

Och sannerligen att han kunde se några utväxter på de skära fingertopparna. Naglarna voro klippta så tätt intill huden, som en sax möjligen kan komma, och inte ett spår syntes där af några klor.

— Nu, gubben Gråskägg, kan du väl inte säga, att jag har klor, sade Linda-Gull.

— Nej .. . hm. . . Nå, så klappa då!Linda-Gull for upp i hans knä och strök de gamla infallna kinderna och kysste dem med, men bäst det var kommo ett par tårar rullande utför dem.

Det var ju så länge, länge sedan han blifvit smekt den gamle kungen.

Och han tog Linda-Gull i famn och bar henne ut på balkongen.

— Här se ni henne, som ni ville ha, sade han.

Då bröt det löst ett högt rop bland människorna därnere.

— Hurra för vår lilla prinsessa, hurra, hurra, skreko de.

Men Linda-Gull vände sig förundrad till kungen och frågade hvad de menade.

— De menar, att de tycker så mycket om dig, for du har så fina små händer, som aldrig kan rifvas, för de inte har några klor, sade han.

Och så kysste han de bägge små händerna, så att alla kunde se det, och nerifrån ropade folket igen:

Hurra, hurra, för vår lilla prinsessa!

Och så gick det till, att Linda-Gull blef prinsessa och fick ärfva riket efter den gamle kungen.

Ill. JOHN BAUER *Ill. JOHN BAUER*

De fyra tanterna.

Ute på den stora allmänningen gick Matts och vaktade byns alla gäss.

Han var ingen stor man, bara åtta år, på det nionde, men duktig var han, och ännu hade ingen enda gås kommit bort för honom, fastän skogen var full af räfvar, som ville åt dem och som hade tagit ganska många under den förra gåsvaktarens tid Så snart en liten romantisk gås-madam tänkte vanka sig in i trädens skugga för att drömma, var Matts före henne med sittspö och dref henne ut på öppna fältet igen, dit rofdjuren icke vågade sig. Och räfvarna fingo gå därinne i skogen och slicka sig om munnarna. Det var nu öfver ett år, sedan de fått gåsstek till middagen.

Då hände det sig en dag, när Matts satt omgifven af alla sina gäss och knaprade på en hård brödkant, att ett gammalt fruntimmer kom ut ur skogen. Hon var ganska välklädd, hade en vid släpande klädning och en stor hatt, som slöt till om ansiktet. Men hon gick litet krokryggig och höll noga igen schalen om bröstet.

— Goddag, lille Matts, sade hon, när hon kom fram till honom, sitter du här och äter torrt, hårdt bröd, din lille stackare! Du fördärfvar ja alldeles tänderna.

— Guds fred! Hvem är du? frågade Matts.

Han tyckte hon såg så märkvärdig ut med sitt långa, mörka ansikte, sina eldkolsögon, som lyste fram under hatten, och den stora munnen, som grinade så konstigt, fastän hon bjöd till att snörpa ihop den till ett vänligt leende.

— Känner du inte igen mig? sade den gamla damen. Jag är ju tant Tripp, som bor i skogen. Du var hos mig med

din mamma, innan hon dog. Kommer du inte ihåg lilla tant Tripp, som gaf dig så mycket jordgubbar?

Ne-ej, han kom inte ett tecken ihåg henne.

— Nå, men kommer du ihåg, att jordgubbar smaka godt då?

Åja, det gjorde allt Matts, förstås.

— Jag har ett helt stort land omkring min lilla stuga sade tant Tripp. För resten tog jag några med mig åt dig, för jag tänkte du kunde bli törstig af det torra brödet, som jag sett dig gå och knapra på alla dar.

Och tant Tripp tog fram ett stort kålblad, som hon gömt under schalen, och när hon vecklade upp det, var det fullt af dehärligaste röda jordgubbar, som lyste så i ögonen på Matts att han inte vidare tänkte på, hur ludna och bruna händer tant Tripp hade, fastän han nog sett det.

Och så godt de smakade sedan, de saftiga, läckra bären! När han tappade ett, nändes han icke låta det ligga, utan böjde sig ned för att taga upp det. Men då blef han varse något besynnerligt. Tant Tripps klädning hade fastnat på en sten, så att den vikt upp sig litet, och under kanten stack där fram en tjock, lurfvig svans.

— Aha, tänkte Matts, är det en så’n tant!

Med ens begrep han, hvarför hon hade så stor mun och var så mörklagd i ansiktet. Hon måtte heta Räf i tillnamn.

— Vill du inte komma och hälsa på? frågade tant Tripp vänligt, så ska du få äta så mycket jordgubbar du orkar med.

— Jag törs inte gå ifrån gässena mina, tyckte Matts.

— Tag dem med dig då!

— Na-aj, sade Matts, det är så mycket räfvar i skogen, så.

Då log tant Tripp, så man såg henne lågt ner i halsen.

— A, min kära lilla gosse, sade hon, det är inte alls farligt. Om du vill, ska jag ta mina systrar med mig, så hjälpas vi åt allihop med att vakta dina gäss.

— Dina systrar! sade Matts misstroget.

— Minns du inte heller mina systrar: tant Trapp som gaf dig sockerbröd, och tant Snipp, som stoppade i dig hallonsylt, och tant Snapp, som gräddade våfflor åt dig? Vi bo alla fyra i den lilla stugan i skogen. Men du var förstås så liten, när du var hos oss, så det är inte så godt att komma ihåg allt.

— Kanske jag skulle komma ihåg det bättre, om jag finge smaka på sockerbröden och hallonsaften och våfflorna en gång till, sade Matts fundersamt.

— Ja, kom med, så ska du få det.Men det ville inte Matts. Han var alldeles för blyg för att gå hem så där till främmande tanter, påstod han. En annan sak vore det, om de ville komma till honom.

Nåja, tant Tripp var inte omöjlig. Hon skulle gå hem och fråga tant Trapp och tant Snipp och tant Snapp, om de ville komma, och sedan skulle nog Matts bli god vän med dem all fyra och komma och hälsa på dem tillsammans med sina gäss.

Tant Tripp gaf sig af, men under det hon gick, sneglade hon så illa åt gässen, att Matts kände sitt hjärta hoppa upp i halsgropen. Kanske hon skulle våga ta sig en stek ändå? Men han blef strax lugn, ty han såg, att tant Tripp hade mycket svårt att gå i sina långa kjolar. Hon skulle aldrig kunna springa undan med sitt byte.

Sedan hon försvunnit, gick Matts flera timmar omkring på allmänningen och knaprade på sitt hårda bröd och vaktade sina gäss, utan att en människa syntes till. Men när det led framåt eftermiddagen, fick han se fyra damer, alla i släpande klädningar och stora skyggande hattar, komma ut ur skogen. Det var alla tanterna.

De voro lika hvarandra som bär, och alla logo de mot Matts och talade så sockersött och vackert. Och tant Trapp

och tant Snipp och tant Snapp hade en hel hop hallonsylt och sockerbröd och våfflor med sig åt Matts. Och han mumsade och åt, så han kunde spricka. Och tanterna fingo klappa honom. Och han klappade igen och sade, att nu kände han så väl igen dem. Han var inte alls rädd för dem längre. De voro sådana snälla, rara tanter, så han tyckte riktigt mycket om dem.

— Kommer du med oss då? frågade tant Tripp.

Men Matts strök sig betänksamt om munnen.

— Na-aj, sade han, inte i dag, för nu är det stopp, att jag orkar äta mera.*Ill. JOHN BAUER* Under det hon gick, sneglade hon så illa åt gässen.Vid denna underrättelse tittade alla tanterna på hvarandra och blefvo dubbelt så långa i ansiktet som förut. Men till slut hämtade sig tant Tripp och frågade, om han ville komma i morgon i stället då.

— Ja-a, tyckte Matts, det kunde ju hända. De finge väl komma och höra åt, hur pass frisk han var i magen.

Och så måste de traska hem till sitt igen, och Matts gick också hem, ty det hade blifvit kväll.

Men nästa morgon stängde han in sina gäss i gåshuset och gick ensam ut på allmänningen. Där satte han sig på en sten att tjuta och snyfta i sina händer, och det dröjde inte länge, förrän de fyra tanterna kommo trippande ur skogen och deltagande frågade honom, hvarför han satt och grät.

— Å, jag tog mig bara en liten lur, sade Matts, och under tiden gingo alla mina gäss ifrån mig, så nu vet jag inte hvar de äro.

Denna olycka tycktes gå tanterna lika djupt till sinnes som Matts, och de föreslogo allesammans på en gång, att de skulle hjälpa honom att leta efter de försvunna gässen.

Sagdt och gjordt. De gingo åt hvar sitt håll för att söka, utan Matts och tant Tripp, som följdes åt. Matts förde tant Tripp upp till ett högt stenrös, hvari fanns en förskräckligt djup grop, och så bad han tant Tripp titta efter, om inte gässen voro därnere, för tant Tripp hade bestämdt bättre ögon än han.

Hon böjde sig också ned och tittade. Men »puff», fick hon ett slag i ryggen, så att hon hufvudstupa ramlade ned i gropen. Och där låg hon och vältade och krafiade och kunde inte komma upp, för sidorna voro för branta. Men Matts sprang genast ner till allmänningen igen och ropade på tant Trapp.

— Tant Trapp! Tant Trapp! Tant Tripp håller på att jaga gässen nere i en grop, men hon kan inte fa upp dem ensam!Och tant Trapp kom svansande, så fort hon kunde i sin långa klädning. Men när hon stod och tittade ned i gropen, knuffade Matts till henne med, så hon ramlade ner. Och där låg hon.

Matts var emellertid inte sen att springa sin väg igen och ropa på tant Snipp.

— Tant Snipp! Tant Snipp! Tant Tripp och tant Trapp hålla på att jaga gässen nere i en grop, men de kunna inte fa upp dem ensamma.

Och tant Snipp kom farande i en sådan fart, att hon höll på att stupa på näsan i sin klädning. Hon hade så grufligt brådtom att komma ner i gropen, och efter en half minut låg hon där också.

Men så fort Matts fått henne dit, kilade han på nytt ner till allmänningen och ropade på tant Snapp.

— Tant Snapp! Tant Snapp! Tant Tripp och tant Trapp och tant Snipp hålla på att jaga gässen nere i en grop men de kunna inte få upp dem ensamma.

Och tant Snapp ville också gärna vara med. Äfven hon tyckte om gäss. Och hon tog upp klädningen och sprang, så hon visade sina lurfviga ben. Det dröjde inte heller länge, förrän hon befann sig i sällskap med sina systrar på bottnen af gropen. Men då förstod hon, hur det var ställdt, och både hon och de andra tanterna kraflade förgäfves om hvarandra uppåt de branta gropsidorna, refvo sönder sina klädning ar, så att de röda pälsarna stucko fram och bådo Matts så innerligt, att han skulle vara snäll och komma ner till dem, så att de finge klösa ögonen ur honom.

Men Matts bara skrattade, så länge han orkade, och sedan gick han hem till byn efter sin far, som tog med sig en

bössaoch sköt ihjäl alla de fyra tanterna, hvarefter han sålde pälsarna i staden och köpte kläder åt Matts för pengarna.

När så Matts om söndagarna var till kyrkan i sin stass och någon frågade honom, hvarifrån han fått sin fina rock, så svarade han:

— Den har jag fått af den snälla tant Tripp, och mössan har jag fått af den snälla tant Trapp, och byxorna har jag fått af den snälla tant Snipp, och stöflarna har jag fått af den snälla tant Snapp. De äro de hyggligaste tanter jag någonsin haft.

Älfkungens bal.

Solen hade nyss gått ner. Skymningen sänkte sig så mjukt och stilla öfver björkedalen, och bäst det var, tittade en af de små älfvorna ut ur stenkumlet, där hon bodde med far och mor och alla systrarna.

Hon ville se, om inte månen gått upp ännu. Hon längtade så mycket efter den, för när den kommit halfvägs upp på himmelen, skulle hon på stor bal ner till älfkungen vid strand-dalen.

I fjor hade han förlorat sin drottning, och i år skulle han gifta om sig, sades det. Alla älffamiljer på tolf mils afstånd voro bjudna till festen, och man påstod, att han just i kväll tänkte välja sig en brud bland de många små älfjungfrurna. Och det skulle naturligtvis bli den, som dansade bäst.

Den lilla älfflickan vid stenkumlet kände sitt hjärta klappa, när hon tänkte på den vackre älfkungen.

Kanske skulle han välja henne ? Han hade kysst på fingret åt henne, sist han såg henne dansa.

Men när den lilla älfvan stod och gläntade i dörren för att titta efter månen, drog det in i stenkumlet. Elden på härden flammade oroligt upp, och slöjorna, som systrarna höllo på att stryka till festen, fläktade kring väggar och tak.— Det var då ett fasligt spring i dörren! sade älffrun, som höll på att polera alla silfverkronorna. Det kunde hända en olycka med slöjorna.

— Den lilla älfflickan spratt till, stängde dörren och gick tillbaka till sin slöja, som heller inte var färdigstruken. Hon spände och drog och strök och tänkte på, hur bra den skulle klä henne. Men om en stund måste hon återigen gå och titta efter månen. Hon gläntade bara ett helt litet tag i dörren och tittade ut.

Nej, ännu var den inte uppe.

Och så strök hon igen.

Mer än några minuter kunde hon dock icke hålla sig i styr. Så måste hon bort och titta en gång till.

Och se! Då stod en ljusgul halfrundel öfver skogen.

— Nu är den uppe! Nu är den uppe! ropade hon och klappade i händerna. Och hon måste riktigt öppna dörren för att se, hur ståtligt den seglade upp öfver skogstopparna.

Men i detsamma hördes ett skrik inifrån kumlet.

— Slöjan! Slöjan! skreko alla systrarna.

Och när den lilla älfflickan sprang in, såg hon dem stå lutade kring elden. Det var hennes egen slöja, som fladdrat in i lågorna vid det starka luftdraget, när dörren gick upp, och ingen hade varit till hands att rädda den. Nu låg den på golfvet som ett kolnadt, svart flarn.

— Ja, det är rätt åt dig! sade älffrun. När man springer och far som en toka, skall man något straff ha. Nu kan du då inte gå med på balen.

Först trodde den lilla älfjungfrun, att hjärtat stannat i hennes bröst, så förskräckt blef hon. Men sedan sprang hon

huf-vudstupa ut för att fråga, om inte någon af grannälfvorna skulle vara hemma och kunde låna henne sin slöja.Hon måste ha en slöja! Hon måste med på balen!

Men alla grannälfvorna skakade på sina hufvuden.

— Hur står det till med dig? sade de. Tycker du, man skulle sitta hemma, när man är bjuden på en så fin bal!

Nej, då! Hvarenda en skulle förstås med och försöka vinna nåd inför älfkungens ögon.

Då gick hon och väckte upp spindlarna, som sutto inkrupna i buskar och snår.

— Käraste goda fruar, sade hon, väfven mig en slöja till i natt, så ska jag ge er diamanterna i mitt skrin och pärlorna i min krona.

Men spindlarna ruskade bara på sig.

— Dumheter! sade de. Tror du vi kunna trolla!

Och så kröpo de ändå längre in i sina vrår för att få sofva i fred.

Då gick hon in i kumlet och kammade ut sitt långa, ljusa hår, som räckte henne till fotterna. Vackrare hår hade ingen liten älfva. Och hon svepte det omkring sig som en sky, satte silfverkronan på hjässan och trädde skyggt fram för sin mor.

Kunde hon inte dansa i bara sitt hår? frågade hon. Det var ju skirt och luftigt som en slöja. Och tårarna stodo henne i ögonen, ty detta var hennes sista hopp.

Men då brusto alla älfvorna ut i skratt.

När hade man väl hört talas om, att en älfva gick på bal utan slöja? Det vore ju rent af oanständigt. Lika gärna kunde hon gå utan klädning med.

Och så sväfvade alla älfvorna ut ur kumlet. Den stackars kvarlämnade lilla älfflickan stod i dörren och såg på, hur de dansade nedåt dalsänkan tillsammans med grannälfvorna. Slöjorna böljade öfver gräset, och silfverkronorna blänkte i månskenet. Det tog sig riktigt präktigt ut.*Ill. JOHN BAUER* Men den lilla älfvan satte händerna för ansiktet och grät. Nog var det ändå förskräckligt, att hon ensam skulle sitta hemma, hon, som skulle ha dansat allra vackrast för älfkungen.

Hon skulle ha lyft sig som på hvita vingar. Hon skulle ha sänkt sig som en bölja från stranden, hon skulle ha skimrat förbi honom som en månstråle.

Ja, däruppe på himmelen stod månen, som hon längtat efter så ifrigt. Ack, hvarför skulle den nu lysa?

Men hur bedröfvad hon än var, kunde hon icke motstå den kära, vackra månen, som gjorde dalen till ett stort blankt dansgolf och lockade hennes fötter ditut.Hon ville försöka dansa bort sin sorg.

Och i brist på slöja bredde hon ut sitt guldlockiga hår och dansade öfver ris och tufvor, öfver stock och sten, ända ner till kvarnen, där ån brusade, och där den röda mjölnarstugan låg så fridfull tätt bredvid.

Ett päronträd skuggade öfver halfva gafvelfönstret, men genom det andra, som stod halföppet, strömmade månskenet in i en bred flod.

Den lilla älfvan blef nyfiken på hvad därinne kunde finnas, och som hon förstod konsten att rida på månstrålarna, svängde hon sig upp på dem och följde med in i kammaren.

Där låg den täcka mjölnarflickan och sof med hand under kind, och omkring henne bredde sig en hel stass af granna kläder. En blå guldbandad kjol hängde öfver stolskarmen tillsammans med den hvita tröjan och den rosiga bröstduken. Två nätta, röda skor stodo under sängen, och på dragkistan låg den tunga kyrkkronan, ty dagen därpå skulle mjölnardottern stå brud.

Men hvad den lilla älfvan såg mest på var den skira, hvita brudslöjan, som låg hoplagd på bordet.

Hon måste lyfta på den. Så svepte hon den omkring sig och pröfvade, om hon kunde dansa i den.

Och visst var den större än den, hon var van vid. Men det gick. Den böljade omkring henne i vidare vågor, än hennes egen hade gjort. Men det kanske bara var vackrare.

Ack, där hade hon ju en slöja! Nu kunde hon få vara med på balen!

Hon sväfvade gladt upp mot fönstret för att svänga sig ut. Men i detsamma vaknade mjölnardottern och satte sig upp i sängen. Och älfvan blef så rädd, att hon trasslade in sig i gardinen och icke genast kunde komma lös.Mjölnardottern hade också redan sett henne. Med ett hopp var hon ur sängen och stängde fönstret.

— Jaså, du tänkte stjäla min slöja, du? sade hon. Släpp den strax, annars får du inte komma ut.

Men den stackars lilla älfvan satt kvar uppe i gardinen och höll slöjan tätt om sitt hufvud. Hon hade så svårt att släppa den.

Och så knäppte hon ihop händerna och började tigga och be. Kunde hon inte få låna den? Mjölnardottern fick veta alltsammans om den brända slöjan och om älfkungen, som kysst på fingret åt henne, och som nog skulle ta henne till gemål, om hon bara finge dansa för honom i kväll. Ack, kunde hon inte få låna den vackra slöjan?

-— Nej, pass! svarade mjölnardottern. Jag behöfver den själf i morgon.

— Du ska få igen den innan dess, lofvade den lilla älfvan.

— Smutsig och våt, ja! Nej tack, jag vill vara fin på min hedersdag, jag.

— Du ska få igen den vackrare än förut, sade den lilla älfvan och bad så innerligt med ögonen.

Men mjölnardottern blef ond. Hvad var det för ett sätt att komma och vilja låna en brudslöja, innan den var begagnad! Maken till djärfhet hade hon aldrig hört talas om.

— Släpp bara slöjan och det genast! skrek hon och stampade i golfvet. Annars tar jag den själf.

Då kom slöjan långsamt dalande ner från höjden, och den lilla älfvan sväfvade ut genom fönstret, som öppnats för henne.

Hennes glänsande hår, som böljade i floder omkring henne, gjorde henne så lik månskenet, att det var svårt att skilja henne därifrån. Men mjölnarflickan satte handen för ögonen och såg då tydligt, hur hon sjönk ned vid pilen bredvid åkanten. Därhukade hon sig ned med händerna för ansiktet och snyftade, så att den lilla silfverkronan darrade.

Men då gick det en stingande tanke genom mjölnarflickans själ. Det var svårt att veta, att man kunnat göra någon lycklig och inte gjort det.

Och hon kände, att den tanken icke skulle lämna henne. Den skulle följa henne in i drömmen. I hennes brudslöja skulle den sitta som en pinande tagg, och midt i hennes lycka skulle den taga bort hennes frid.

Men det kunde hon inte lida.

Hastigt öppnade hon fönstret och kastade ut sin vackra slöja.

— Tag den då! ropade hon. Men glöm bara inte att lämna igen den innan dagen gryr.

Som en blixt var den lilla älfvan framme vid fönstret, och som ett hvitt moln flög hon med slöjan öfver fälten.

Men mjölnardottern stack fötterna i sina skor, kastade på sig en kjol och hoppade ut genom fönstret. Hon ville se, hvart hennes slöja tog vägen. Och följande det hvita molnet sprang hon öfver stubbar och tufvor, tills hon stannade bakom albuskarna vid stranddalen, ty där såg hon en syn, som hejdade henne.

Hela dalen var full af sväfvande älfvor. Men midt ibland dem satt älfkungen på sin tron, som bestod af en stor, hvit lilja. Hans ansikte sken ljust och vackert, omgifvet af sina långa lockar. Hans mantel var af silfverskir och sammanhållen af gnistrande spännen. Guldspiran höll han i handen, och hans ögon följde de dansande älfvorna,

som gledo förbi honom.

Men när man såg närmare efter, var det endast en älfva, som hans ögon följde, hon, den nykomna, hon med det hvita molnet, mjölnardotterns brudslöja.

Det höjde och sänkte sig så mjukt, det lilla molnet. Det bredde ut sig som hvita vingar. Det flög förbi som en jagad sky.Efter en stund höjde älfkungen sin spira. Dansen stannade, och han steg ned från liljan, som böjde sin krona till marken.

Med manteln släpande öfver gräset gick han fram till den lilla älfvan med brudslöjan, tog henne vid handen och förde henne med sig till sin liljetron, som åter böjde sig för dem båda och lät dem stiga upp.

Och då de sutto däruppe med slöjan sväfvande öfver sina hufvuden, togo alla älfvorna hvarann i händerna till en ring, slöto sig tätt omkring dem och nego djupt. Därpå vidgade de ut ringen så långt de hvita armarna räckte, och nego igen.

De hälsade sin kung och sin drottning.

Men just i detta ögonblick gick månen in i ett moln. Mjölnarflickan såg ingenting mer. Och efter en stund, då den åter lyste fram, spanade hon förgäfves efter älfvorna. De voro borta allesamman.

Troligtvis hade de gått in i kullen i älfkungens salar för att fira förlofningsfesten.

Men när det icke var mer att se, gick mjölnardottern hem till sig igen och lade sig åter att sofva som ett godt barn med hand under kind, ända tills solen stod högt på himmelen.

Då steg hennes mor in i kammaren och började kläda henne till brud. De röda skorna och den granna klädningen kommo på. Och håret blef kammadt och flätadt. Men när det var gjordt, såg modern sig förvånad omkring.

Hvar var slöjan?

Då kom mjölnardottern ihåg, hvad som händt om natten, och blef storligen förskräckt. Hade älfvan icke hållit sitt löfte och lämnat igen den? Men hon vågade icke anklaga henne, ty om älffolk är det inte bra att tala illa.

De sökte i kammaren, och de sökte hela huset rundt.Hästarna stampade på vägen, och brudfolket trampade i förstugan, men ingen slöja kom där fram.

Plötsligt sprang mjölnardottern fram till fönstret. Ack, hon hade ju stängt det, när hon hoppade in! Älfvan hade icke kunnat öppna det.

Och mycket riktigt, där hängde slöjan på fönsterbrädan.

Men o, hur såg den ut, när hon tog in den! Sjaskig och våt af nattdimman slank den som en riktig trasa.

— Du är då en slarfva! sade modern, då hon fick se den. Har du låtit den vackra slöjan blåsa ut!

Och våt och tung som den var satte hon den på dotterns hufvud, ty bättre någon slöja än ingen. Och så bar det af till kyrkan. Men den lilla mjölnarflickan var nära att brista i gråt, där hon satt på sin hvita häst, ty det var ju en evig skam att stå brud i en sådan tras-ståt.

På kyrkvallen mötte de brudgummen, och han kom rakt fram till sin brud och tog henne trohjärtadt i hand.

— Guds fred! hälsade han. Men sedan gaf han sig bara till att stirra på henne.

— Nu skäms han för, hur jag ser ut! tänkte mjölnardottern och blef ömsom röd och ömsom blek.

Men han tog och lyfte i hennes slöja.

— Hvad du är grann! utbrast han.

Och som med en mun brusto också alla de andra ut!

— Nej se! Nej se!

Hon trodde, att de gycklade med henne, och vände sig bort för att dölja sitt ansikte, men när de icke ville upphöra att förvåna sig, måste äfven hon lyfta på slöjan och se på den.

Och det var icke något gyckel. Tung kändes den nog som förut, men det var icke längre för den var våt afdaggdroppar. Daggdropparna voro förvandlade till idel skimrande pärlor och ädla stenar.

Älfvan hade hållit sitt ord och lämnat den tillbaka vackrare än förut. Det var hennes tack för lånet. Och präktigare hade ingen brud varit smyckad än den lilla mjölnardottern, när hon nu steg in genom den gamla kyrkans port.

Ill. JOHN BAUER Ill. JOHN BAUER

Trollgubben i Storberget.

Det var en gång en fattig torpare och hans hustru, som icke just ägde något mera här i världen än sin lilla stuga, två getter och en fem års pojke, som hette Olle.

Eftersom de nu måste vara borta hela dagarna på sina dagsverken och icke kunde vakta getterna, så hade de gjort en inhägnad, där djuren fingo gå och beta. Och Olle gåfvo de en kaka bröd och en mugg mjölk, låste så dörren om honom och lade nyckeln under trappan.

Men en kväll, när de kommo hem, voro de båda getterna borta, och folk som gått på landsvägen, sade, att de sett den elake trollgubben på Storberget draga i väg med dem.

Det blef en sorg och en jämmer. Nu hade de ännu mindre att lefva af än förut, och i stället för getmjölk fick Olle bara vatten i sin mugg. Men det allra värsta var, att man inte kunde vara säker på, att den ryslige trollgubben inte skulle komma tillbaka och ta Olle med, stoppa honom i en säck ochföra honom med sig bort till berget. Han hade tagit en hel hop små barn förut, och ingen visste, hvad han gjorde med dem, ty de kommo aldrig igen. Men man hviskade och trodde, att han ätit upp dem.

Torparen och hans hustru förmanade Olle för hvar dag att aldrig ligga i fönstret, ty hvem kunde veta, om inte trollgubben kunde gå förbi och få smak på honom. Och skulle det så hända sig, att han verkligen kom och knackade på, skulle Olle skrika: »Pappa, pappa», alldeles som om torparen varit hemma för då skulle nog trollgubben bli rädd och loma af.

På det att Olle skulle känna igen honom, beskrefvo de honom också så noga som möjligt. Han var hiskligt ful. Han hade riktiga buskar till ögonbryn, en mun, som gick upp till öronen, en näsa så tjock som en rofva och en vargtass i stället för vänster hand.

Ja, Olle skulle nog passa sig och försvara sig med, ty han hade gjort sig duktiga vapen. I ett vedträd hade han bultat in en spik, och så var det en lans. En gammal späntknif hade han slipat mot ett stenfat, och så var det ett svärd.

Trollgubben skulle bara akta sig! Annars kunde han råka illa ut!

En dag, när Olle höll på att feja sina vapen, hörde han, hur någon trefvade utanför dörren. Och när Olle tittade ut genom fönstret, fick han se en karl med en säck på ryggen ligga på knä och sticka med handen under förstugutrappan. Och det var just trollgubben, som kommit för att ta Olle, fastän Olle inte kände igen honom på beskrifningen.

— Hvad letar du efter? frågade Olle.

Trollgubben sökte förstås efter nyckeln för att kunna komma in till Olle, men det ville han naturligtvis inte säga.
— Å, jag tappade en slant, sade han, och den rullade ända hit. Kan du inte komma och hjälpa mig att leta?

— Nej, svarade Olle. Far och mor ha stängt in mig, för att jag inte ska råka ut för den elake trollgubben.

Trollgubben tittade under lugg på Olle. Han undrade om han hade nys om hvem han var.

— Nå, men jag ser väl inte ut som en trollgubbe? sade han för att pröfva honom.

— Nej då, inte är jag rädd för dig, tyckte Olle. Och för resten är jag inte rädd för trollgubben heller, för kommer han, ska han allt få. Jag har både lans och svärd härinne, må du tro. Titta bara!

Trollgubben såg in genom rutan men påstod, att han ingenting kunde se. Och så frågade han Olle, om dörrnyckeln låg så, att han kunde ta den och komma in och se bättre.

— Ja, bevars, sade Olle. Den låg under det trasiga första trappsteget åt höger sida. Och mycket riktigt där fanns den. Trollgubben låste strax upp dörren och klef in.

Det var inte utan, att Olle blef glad öfver att iå sällskap. Och ifrig och stolt visade han trollgubben, hur bra han slipat späntknifven och hvilken präktig lans man kunde få af en spik i ett vedträd. Det voro riktigt bra, om trollgubben kom. Då skulle han allt få, för att han stulit deras getter.

— Gå med mig en bit in i skogen, sade trollgubben, så kanske du kan hitta dem. För jag vet ungefär, hvar han gömmer sina kritter.

Ja, det tyckte Olle inte var något dumt förslag. Tänk om han skulle kunna stjäla tillbaka getterna!

— Nå, då gå vi då? uppmanade trollgubben.

— Topp! sade Olle.

Men matsäck fick han lof att ha med sig, för det var noginte närgårdsväg till trollgubbens hagar. Och så bröt han sönder brödkakan och stoppade bitarna i fickan. Men en bit bjöd han trollgubben, för artig värd skall man vara, om man också inte har mycket att bjuda på.

Denne sade emellertid tvärt nej. Det är nämligen den lilla egenheten med troll, att de aldrig kunna göra något ondt mot den, de tagit emot någonting utaf. Och hade han nu hållit till godo med brödbiten, så hade han sedan inte kunnat äta upp Olle. Och det hade ju varit förargligt.

När så Olle var färdig med sin matsäck, trafvade de i väg, och Olle räckte upp handen åt trollgubben för att bli ledd. Men då skjutsade denne honom öfver åt andra sidan.

— Du får ta mig i höger hand, sade han, för jag har ondt i den vänstra.

Därmed visade han honom, att han hade vänstra handen ombyltad med en stor halsduk. Och Olle ynkade honom och sade: »Oj, oj».

— Stackars dig! Låt mig få blåsa på ditt onda, så blir det snart bra, menade han.

Men det ville inte trollgubben. Han bara tänkte på, att de skulle komma af, innan någon såg dem. Nog hade det ju gått fortare om han stoppat honom i säcken med ens. Men när han gick snällt med ändå, slapp han ju bördan en bit.

Och så traskade de på, trollgubben med Olle vid handen och Olle med sin lans och sitt svärd under armen för att ha till hands, om de skulle träffa på den elake trollgubben.

Sedan de kommit ett stycke in i skogen, blef emellertid Olle trött och satte sig ned på en sten för att äta sitt bröd, ty hungrig var han också.

Trollgubben sneglade på honom från sidan. Han undrade, om inte rätta ögonblicket var kommet för att stoppa honom isäcken. Men hur det var, förargade det honom, att Olle inte var rädd för honom. Han tyckte inte det var i sin ordning. Det skulle ha gått lättare att köra ner honom i säcken, om han sparkat och skrikit som andra barn. Och så beslöt han att skrämma honom.

— Hör du Olle, sade han, tänk om jag ändå skulle vara trollgubben ?

— Å, sade Olle och tittade på honom, han ser inte alls ut som du. Han har buskar till ögonbrun, och det har inte du. Han har en mun, som går upp till öronen, och det har inte du. Han har en vargtass i stället för vänster hand,

och det har inte du. Så det går inte att lura mig.

— Hur ser jag ut då? frågade trollgubben.

— Som en annan människa, vet jag, tyckte Olle.

Men det lät så lustigt i trollgubbens öron, att han slog till ett flatskratt. Och med detsamma passade Olle på och kastade en brödbit i gapet på honom.

— Där har du för du är snäll och inte är någon trollgubbe, sade han.

— Oho, oho, oho, hostade trollgubben af alla krafter. Men hur han bjöd till, så kom inte brödbiten upp för det utan slank allt längre och längre in i halsen. Och nere var den.

Då skedde emellertid det märkvärdiga, att han inte kunde se på Olle med samma ögon som förut. Nu, när han tagit emot något af honom, kunde han inte vilja honom något ondt utan tvärtom.

— Jaså, du tycker jag ser ut som en människa, sade han. Det var första gången någon sagt mig det. Men ser jag ut som en människa, så ska jag väl vara som en människa. Hör upp nu.

Och han reste sig, tog en liten pipa ur fickan och blåste.*Ill. JOHN BAUER* Olle lyssnade. Han tyckte sig höra ett par djurläten, som svarade. Strax därpå blåste trollgubben en gång till.

Återigen spetsade Olle öronen, och nu hörde han en mängd djurfötter, somliga lätta, andra tyngre, rassla öfver ris och mossa.

Men trollgubben blåste ännu en gång.

Då skymtade något ljust mellan trädstammarna; och Olle såg Pärlan och Blomman, fars och mors bägge getter, rusa framemot sig. De kände igen honom. De knuffade honom. De buffade honom. Det var inte tvifvel. Det var de förlorade lifslefvande.

Olle var så öfverlycklig, att han skrek af förtjusning och bara kunde stå på ett ben i sänder.

Men hvad var det? Efter Pärlan och Blomman kommo hundradetals små killingar, späda och fina som hvita ulltappar, och trängde sig omkring dem.

— Nej, men hvad är det för ena ? frågade Olle och tittade på trollgubben.

— Jo, ser du, så många barn får man, när man är hos trollgubben i Storberget, sade denne och klappade Olle på hufvudet. Men laga dig nu i väg, så du hinner hem före far och mor!

Därmed nickade han, och som troll inte tycka om att bli tackade, skyndade han sig att vika in mellan granarna, innan Olle hann säga ett ord.

Först stod Olle och undrade, hvart han tagit vägen. Men sedan måste han klappa getterna igen, och så bar det af mot hemmet.

Bara han mötte några människor, så stannade de emellertid och häpnade öfver den lille gossen med de två getterna och de många, många killingarna. De flesta följde hem med Olle, och när han släppte in sin hjord i inhägnaden, vargärdes-gården omringad af gapande människor.

I detsamma kommo Olles far och mor, och när de fingo

v o

se sin pojke midt i hela gethögen, blefvo de så till sig, att de måste sätta sig på hvar sin sten. Men när Olle berättat sin historia, slogo de ihop händerna och vojade sig.

Hvem månde det varit, som blåst ihop getterna åt Olle? Det lät ju som trolleri, men inte kunde det väl varit trollgubben som visat sig så hygglig?— Nej, han var det inte, sade Olle. För nog hade han stora ögonbryn, men inte voro de som buskar. Och nog hade han stor mun, men inte gick den upp till öronen. Och någon vargtass hade

han då inte på vänster hand. Den var bara omlindad, för han hade ondt i den.

— Oj! oj! skreko torparen och torparhustrun och alla människorna kring gärdesgården, då var det ju ändå trollgubben, för han brukar just linda om sin vargtass för att inte bli igenkänd, när han går ut i bygden.

Olle satt och tittade sig omkring. Han begrep ändå inte riktigt hur det hängde ihop.

— Nå, då kunna trollgubbar vara snälla, de med, sade han slutligen.

Och det kunde då ingen neka till, som såg alla getterna. Men sannerligen någon människa hade trott det förut.

*

De bästa uapnen.

Harald var en lycklig gosse, för han hade födelsedag och fyllde fem år.

Ett fint dukadt bord hade han fått med kakor och karameller och presenter af alla slag. Men det bästa af allt var en kask med fjäderbuske, ett harnesk af blått kläde med gula snören och epåletter och en blank sabel med riktig slida.

När han fick på sig allt det där, såg han så fruktansvärd ut, att alla människor blefvo rädda. Mamma sprang och gömde sig bakom en dörr, stora pappa kröp ihop som en råtta i en vrå. Tilda i köket skrek och kilade som en galning, och drängen blef så skrämd, att han gnodde rundt omkring gårdspumpen och värjde sig med ämbaret.

Den enda, som tog saken lugnt, var lilla syster. Hon stod helt kallblodigt kvar på sin plats, när Harald kom rusande,men det var bara för hon inte hade förstånd till att vara rädd, sade mamma. Och det var nog sant.

Men när nu Harald halft skrämt ihjäl så många som fanns i huset, så var han ändå inte mätt på ära och lagrar utan beslöt gå ut i världen och förvärfva sig mera. Det var inte utan, att han funderade på att eröfra ett helt kungarike, för det vore väl en smal sak, när det gick så där lätt att skrämma folk.

På den lilla småstadsgatan var det inte mycket människor så här tidigt på förmiddagen, men Harald hade likväl inte gått många steg förr än han mötte en bekant Det var stadens poliskonstapel, som alla små gossar brukade hysa stor vördnad för. Men nu, när Harald blifvit soldat, behöfde han ju inte krusa för någon, och som han tyckte, att karlen gick alldeles för bredbent och tog för mycken plats på trottoaren, så ropade han åt honom:

— Undan där! Här kommer jag!

Men konstapeln stannade ännu mera bredbent än förut, skrattade och frågade, hvart herr kapten skulle taga vägen.

— Jag ska ut och slå ihjäl folk, sade Harald. — Undan bara!

— Nå, nå, inte slår han ihjäl mig, svarade poliskonstapeln. Och därmed tog han Harald i epåletterna, svängde om honom och satte ner honom midt på trottoaren, hvarefter han sakteligen aflägsnade sig.

Där satt nu Harald och tänkte bittra tankar. Kungariket slog han ur hågen, när han såg, att han inte kunde rå på en poliskonstapel. Men poliskonstaplar voro också sådana bjässar till att vara morska och starka. Rådde han inte på dem, så rådde han väl på andra.

I den förhoppningen steg han upp och marscherade vidare.

Rätt emot honom kom skomakarens Jöns, som skulle till borgmästaren med ett par stöflar. Han gick och sjöng, under det han slängde med stöflarna.— Se upp, när du möter herrskap, sade Harald, som blifvit kavat igen.

— Skulle det vara han, det? frågade Jöns och såg inte alls rädd ut.

Men Harald tyckte inte om näsvisa svar och stack därför sabeln i magen på Jöns. Nu borde egentligen Jöns mage

ha gått sönder, men den höll, och i stället var det sabeln, som blef krokig. Till på köpet knuffade skomakarpojken till Harald, så att han kom på alla fyra, kallade honom Puttefnask och satte alla fem fingrarna vid näsan.

Det var då ett förargligt äfventyr. Kanske det ändå inte gick så lätt att slå ihjäl folk? Men skomakarpojkar äro bestämdt mera seglifvade än andra, tänkte Harald och med den tröstande tanken spatserade han vidare och kom ut på landsvägen.

Där mötte han en flicka, som gick och bollade.

— Akta dig, så du inte bollar på mig, för då kan jag bli ond, och det är farligt, sade Harald.

Vips kom bollen flygande och slog till kasken på honom, så den for af. Och som en pil var flickan efter, tog kasken, sprang skrattande in i skogen med den och fyllde den med vatten ur en källa.

— Skål, sade hon. — Det var en bra kopp, det här.

Och när hon druckit, bucklade hon till den våta papp-

kasken, kastade den åt honom, sade tack och sprang sig väg.

Inte en gång en flickunge var rädd för honom. Hur kunde det komma sig, när han skrämt pappa och mamma och alla därhemma nästan från vettet!

Det var inte långt ifrån, att han börjat gråta. Men så kom han ihåg, att en soldat gråter aldrig, och soldat var han väl ändå, så länge han hade sitt harnesk snyggt och fint.När han gått en bit till, träffade han på en katt.

— Schas katta! sade han, Den skulle han åtminstone skrämma.

Men katten var ingen blyg missa. Med ett skutt var han uppe på bröstet på honom och hade rifvit hans harnesk i trasor, så att pappen tittade ut genom klädet, och de vackra gula snörena hängde i slamsor.

Nu var han fin! Slut med hela ståten! Men det värsta var, att han inte hade så mycket respekt med sig, att han kunde schasa en katt en gång.

Och så satte han sig på vägkanten och grät, så det hördes öfver hela bygden.

— Hvad är du så ledsen för, min lille vän? sade plötsligt en pipande stämma öfver hans axel, och när han såg upp, stod där en liten dvärg klädd i grå kolt och röd mössa.

— Det är så tråkigt, att ingen människa är rädd för mig, sade Harald snyftande. — Inte en katt en gång.

— Det är för du har för dåliga vapen, sade dvärgen. — Kom med mig, så ska jag lära dig göra andra, som duga. Men det är inte något lätt göra, så är du en mammas gosse, så kan du vända om med detsamma.

Harald såg på dvärgens gamla bistra ansikte och tänkte, att det kanske var så godt att vända om. Men så tittade han på sin trasiga soldatkostym och tänkte på, att det skulle bli förargligt att möta alla de där, som inte varit rädda för honom.

— Topp, gamla gråskägg, sade han, — jag följer med dig, för se jag vill, att de ska bli rädda för mig.

Och han stampade i marken, så det riktigt dånade.

Då log dvärgen i sitt skägg och tog honom i handen.

De gingo genom grönskande ängar och djupa skogar, tills de kommo till en stor mörk grotta, som ledde långt in i berget.Längst därinne brann en eld, på hvilken stod en gryta, och rundt kring den pysslade en mängd dvärgar, som blåste på elden, rörde om i grytan och då och då tömde ut den i ett hål i berget, hvarefter den sattes på elden igen och fylldes med ny soppa.

— Hvad göra de? frågade Harald. *Ill. JOHN BAUER* — De koka järn, svarade hans följeslagare, — och hälla in det i berget, så att det ska rinna omkring därinne, och människorna ska kunna ta det och göra sig starka saker af, förjärn är det starkaste af allt. Och det ska du ha i ditt vapen med. Nu ska jag visa dig, hur du ska göra.

Han drog Harald fram till grytan, tog slefven och dröp en droppe ur den i hans hand.

— Aj! skrek Harald och gned och vred på sin hand. Men han kände hur järndroppen kröp in i köttet på honom och spred sig där.

— Håll på med det där nu! sade dvärgen. — När du drupit in två slefvar järn i dig, så har du fått det bästa vapen, som finns i världen, och då ska jag komma och hämta dig.

Hu, hvad det gjorde ondt! Harald bet ihop tänderna for hvar gång han dröp en droppe i sin hand, men som han var en duktig gosse, slutade han inte upp för det. Och allt efter som han dröp, gjorde det mindre ondt. Den tunga slefven blef så lätt som en tjäder, och då han lånade dvärgarnas hackor, kunde han klyfva berget, så det sprack flera mil.

När han så drupit in den sista järndroppen, stod dvärgen där.

— Nu ska du göra dig en pansarskjorta, sade han.

De gingo genom en lång gång längre in i berget, tills de kommo till en stor sal, där en hop dvärgar höllo på att spinna, sno och fläta, under det en annan hop med tjut och väsen slet ifrån dem och förstörde allt hvad de gjorde, så att de oupphörligt fingo börja om igen.

— Hvad är det här för spektakel? frågade Harald.

—- Här är spinneriverkstaden, sade hans ledsagare. —-Här tillverkas de fina, sega fibrer, som världens alla rötter äro gjorda af. De måste rifvas sönder om och om igen för att bli hållbara.

Och så gaf han Harald ett fång lin, som han skulle spinna, sno och fläta sig en pansarskjorta af.Ja, det var ett arbete! Harald hade inte väl spunnit en armslängd, förrän ett litet odjur till dvärg slet sönder tråden för honom. Han försökte vara lugn och tålig, men ju flitigare han var, ju flera odjur kom det omkring honom och förstörde, hvad han gjort. Till slut blef han ond och kastade undan småttingarna, så de gjorde kullerbyttor och foro i väggen. Men lika bra mådde de för det och voro genast på honom igen.

Den tråd han spann blef icke jämn men omöjlig att slita sönder, och när pansarskjortan var färdigflätad, bestod den egentligen af bara knutar.

Då han fått den på sig, stod den gamle dvärgen bredvid honom igen.

— Så där ja, nu ska vi bara laga så du får något på hufvudet, som de inte kunna bolla af, sade han och förde honom genom en ny gång vidare in i berget.

De stannade i en väldig bergsklyfta, där åtskilliga dvärgar höllo på med att spänna ut en svart, elastisk massa, som andra sköto pilar och kastade tillhyggen på. Gingo dessa igenom, knådades massan ihop igen.

— Hvad ska det där tjäna till? frågade Harald.

— Här är den stora tillbakastudsningsapparatfabriken, sade dvärgen. Härifrån härleda sig alla kvicka svar och alla hugg, som gå igen. Och här ska du göra din mössa.

Han gaf honom ett stycke af den mörka gummimassan, och den skulle nu Harald göra sig en hufvudbonad af. Det gick i blinken, men när han satte den på hufvudet, sköto dvärgarna pilar på honom, så att det gjorde fasligt ondt, och han fick stora bulor. Så knådade han ouppbörligen om mössan, och till sist började tillhyggena icke längre kännas utan studsade tillbaka till dem, som afsändt dem, och dvärgarna hoppäde och skreko »ih!» och »oj!»Då stod dvärgen där på nytt och tog Harald vid handen och ledde honom ut genom gångarna i berget och tillbaka till landsvägen där de träffats.

— Få se nu då, om de inte bli rädda för dig, sade han, och innan Harald hann tacka honom, var han försvunnen.

Harald såg sig nu omkring och kände nog igen sig, men han tyckte, att allting blifvit så smått. Och när så en skara halfvuxna pojkar kommo emot honom, och han märkte, att han räckte dem öfver hufvudet, förstod han, att han vuxit och blifvit stor, medan han varit hos dvärgarna.

Pojkarne tyckte emellertid inte, att han var vidare fin i sin knutiga pansarskjorta och svarta mössa.

— Inga tiggare få komma in i staden! skreko de och började kasta sten på honom.

Men då blef det en annan låt. Alla stenarna studsade tillbaka från hans mössa och på dem, som kastat dem. Pojkarna tjöto och hoppade på ett ben in i staden och talade om för sina mammor och pappor, att där ute var en elak karl, som nära på slagit ihjäl dem. Och papporna och mammorna blefvo mycket onda på den, som vågat vara stygg mot deras små snälla barn. Och de gingo ut och bussade alla stadens hundar på Harald.

Och hundarna rusade upp och refvo och sleto i hans pansarskjorta, men inte det minsta hål lyckades de göra i den, och när Harald knäppte dem på nosarna flögo de upp upp på hustaken, så att hvartenda hus hade sin vov-vov, som skällde och ville ner.

Men då blefvo alla människor förfärligt rädda och sprungo efter sin poliskonstapel för att få något beskydd, och han kom morsk och bredbent som förut och ställde sig framför Harald.— Hvad har du här att göra, din bof! sade han och tog honom i armen.

— Jag är ingen bof, sade Harald — och det är bättre, att jag tar er under armen än Ni mig, så följs vi åt.

Därmed lyfte han upp honom och bar honom som barnen bära en skolbok, och så tågade han hem till sina föräldrar med den dinglande karlen under armen och folkhopen efter sig på tillbörligt afstånd.

Pappa och mamma och lilla syster och jungfrun och drängen stodo redan i dörren.

— Kommer Ni ihåg en pojke, som hette Harald? frågade

han.

— Jo då, det gjorde de allesammans. — Men han gick bort en dag för att skrämma folk med sina soldatkläder, och sedan kom han aldrig igen.

— Jo, det gjorde han visst det, sade Harald, släppte polisen i gatan, tog af sig mössan och öppnade famnen för sin gamla mamma.

Och då kände både hon och alla andra igen honom. Hvar-enda karl tog af sig hatten, och alla fruntimmer nego, ty de hade mycket mera respekt för honom nu, där han stod i sin knutiga pansarskjorta än när han ståtade i soldatkläderna.

Och pappa och mamma och lilla syster bara klappade honom och vände på honom, så att alla kunde få se honom, så stolta voro de öfver honom, fastän han hvarken hade kask eller harnesk utan bara sina egna kläder, som han själf gjort, och inga andra vapen än sina egna järnmängda näfvar.

Men de hette också duga.

*

Juvelåkern.

Det var en gång en bondpojke, som hette Inge, och han var så fattig en människa gärna kan vara, för han ägde ingenting mer i världen än en stenåker, där stenarna lågo så tätt, att knappast ett grässtrå fick rum att sticka upp emellan dem. Något mer hade han inte fått i arf efter far sin, ty bröderna hans, som voro äldre och starkare, hade tagit allt det andra.

För att inte svälta ihjäl fick han därför ta tjänst som dräng hos en af bönderna nere i byn, och där hade han det hvarken väl eller illa. Men bondens dotter, som hette Maja Lena, var så trind och vacker och stoppade sådan rar fläskkorf, att Inge kom under fund med, att han tycke om henne, och en dag klef han in i stugan till bonden och bad att han skulle få henne till hustru.

Men bonden frågade, om han »blett tokuger». Hvad skulle de äta, och hvar skulle de bo? Nej, när han kunde så säd på sin åker och hade byggt sig en gård som en inte skämdes att köra upp till, kunde han komma igen och höra sig för en gång till.

Inge tittade i marken, slog sig med mössan på benen och gick. Men när kvällen kom, begaf han sig bort till sin åkeroch började bända upp stenarna. Han hade ju ingen annan tid till det än på natten, eftersom han skulle arbeta hos bonden om dagarna.

Den ena sucken efter den andra steg likväl upp ur hans bröst, ty han tänkte, att så här skulle han väl få hålla på hvar natt i tio år för att få slut på det arbetet. Flera gånger var han också färdig att kasta bort hackan och gå på höskullen att lägga sig att sofva, men så kom han ihåg den vackra Maja Lena och hennes fläskkorf, och så bände och bröt han igen.

Bäst det var, tyckte han emellertid, att något rörde sig vid dikeskanten, och när han såg bättre efter, fick han syn på en jätteflicka, som låg framstupa mellan enbuskarna och bligade på honom. Hennes mun såg ut som en spricka i ett berg, hennes ögon som två stenfat, fulla med mjölk med en klick gröt i, och hennes tofviga, gröngula hår hängde henne kring öronen som ärtrefvor på en stake.

Först blef Inge en smula häpen, men så låtsade han om ingenting utan arbetade på som förut, ty i den trakten bodde ännu jättefolk kvar i bergen, och han hade nog sett skymtar af dem i skogsbrynet flera gånger förr.

— God kväll, sade jätteflickan, när hon märkt, att han sett henne. Söker du efter nå'n skatt, eftersom du går och gräfver så här midt i natten?

Nu hade Inge hört, att jättefolk lära vara fasligt dumma, och tänkte därför, att han skulle pröfva henne.

— Jo, jo men, sade han. Du ska veta, att jag hittat på en åker, full med juveler, och dem ska jag gräfva upp och sälja i sta'n, så får jag duktigt med pengar för dem.

Jätteflickan tog upp en sten från åkern och tittade på den. Men när hon vändt på den några gånger, såg hon ännu dummare ut än förut.*Ill. JOHN BAUER* — — en jätteflicka låg framstupa mellan enbuskarna och bligade på honom.— Ja, men det här är ju bara en vanlig gråsten, vet jag

— sade hon.

— Visst, ja, tyckte bondpojken och knyckte på nacken. Jättefolk ä ju så dumma, så de begripa sig aldrig på hvad som är fint. Men annars så är det gredelina ametister, du, och om en tittar på hela åkern, så är den alldeles gredelin. Men det är klart, att inte du kan se det. Vill du låta bli att tumma på min fina sten, du!

Flickan släppte helt beskedligt stenen. Men när hon hörde att den var så där fin och rar, så tittade hon så mycket nogare på den i stället.

— Hör du, sade hon, rätt som det var, nu ser jag att den är gredelin.

— Kors, gör du det, sa' pojken.

— Kan du inte ge mig en enda liten en, när du har så många ?

— Är du rent tossig, du, sa' pojken. På torget får jag nog tio kronor för dem, som äro så små som ärter.

— Ja, men om jag nu hjälper dig att ta upp dem, så kan jag väl få ett par?

Inge sneglade på henne, som om han betänkte sig.

— En ska du få, sa' han. Det är mer än nog. Men då ska' du också rappa dig ordentligt.

Ja, det skulle han då få se. Och med detsamma var hon uppe på sina ben och stod där så lång som en majstång. Så böjde hon sig ner, plockade förklädet fullt med stenar, stjälpte ur det på högen, dit Inge hade kastat sina, och höll på det viset i hela natten, tills dagen började gry, och hon inte vågade stanna längre ute. Men då var också fjärdedelen af det stora fältet svart och mjukt som den finaste matjord.

5. — Wahlenberg.Inge letade bland gråstenarna, som om han vore rädd att ge henne någon allt för fin, och slängde till sist åt henne en, som var så stor som ett barnhufvud.

— Se, där har du då, sade han. Egentligen är det mycket för mycket, men det kan nu inte hjälpas. Slit den med hälsan!

Jätteflickan blef så hjärteglad, att hon kysste den stora stenklumpen och tog vägen hem till berget i tre skutt. Men när hon kommit in i sin kammare, löste hon bröstnålen ur halsduken, borrade ett hål genom gråstenen och hängde den på en snodd om halsen, som andra flickor hänga på sig guldhjärtan på silkesband.

Det passade verkligen så bra, att hön kunde göra sig så där fin, för hon skulle just med sina föräldrar på stor middagsbjudning till jättekungen, som bodde i Högberget tio mil där-från, och dit de kommo genom en lång gång under jorden.

Emellertid sade hon inte ett ord om sin skatt åt far och mor. Det skulle bli en öfverraskning för hela middagssällskapet att få se den kostbara juvelen.

Och det blef det också. När hon stod i stora kungssalen bland allt hoffblket och drog undan bröstduken, så att stenklumpen syntes på hennes bara hals, uppstod det ett sorl af förvåning och allesamman frågade med en mun, hvar det var för slags prydnad.

— Bevare oss väl, kära barn! sade hennes mor den gamla jättegumman, jag tror det är en gråsten!

Men då skrattade hennes dotter helt förnämt och berättade om hur hon fått den och om den stora juvelåkern, som lyste gredelin af ametister, men att jättefolk i allmänhet hade svårt att se, hur fina de där stenarna voro.— Hm . .. sade en gammal jättenåd och plirade igenom ett stycke bergkristall i stället för pincenez; jag tycker nästan jag ser, att den är gredelin.

Och de bägge jätteprinsessorna kommo framhoppande för att se, de med.

— Ja visst är den gredelin! skreko de. Och så den blänker sedan! Man kan ju rakt bli blind af att se på den.

De måste hålla händerna för ögonen för att akta dem. Och sedan de sett på stenen, ville alla andra också se på den. Och jätteflickan, som rådde om den, blef så firad och fjäsad, att hon innan middagens slut var förlofvad med en ung jättekavaljer, som ägde två stora berg och fem kullar.

Men nästa kväll gick Inge åter till sin sten åker och hackade och bände, allt under det han grundade på om han inte skulle få hjälp den natten också.

Det dröjde heller inte länge, förrän han fick se grötfatsögon blänka mellan enbuskarna, och nu upptäckte han inte mindre än två jätteflickor, som lågo framstupa i skogsbacken och bligade på honom. Det var de bägge jätteprinsessorna, som inte kunnat få ametiståkern ur tankarna utan måste dit och se på den.

— God kväll, ropade de, så fort de märkte, att han sett dem. Vill du ha hjälp med plockningen?

— Hå, det kan nu vara detsamma, tyckte Inge, som inte ville visa sig angelägen.

— Vi ska göra’t för nästan ingenting. Bara två stenar hvar, för vi ska ha dem till örhängen.

Inge kliade sig i hufvudet.

— Nåja, sade han, visst är det mycket för mycket, men det får väl gå för den här gången, då.

Bums rusade de bägge jätteprinsessorna upp, bredde ut sina kjolar, plockade dem fulla med sten och stjälpte ur demgång på gång, så att, när dagen grydde, låg åkern där till tre fjärdedelar ren och fin som nyplöjd jord.

Inge gaf dem hvar sina två kullerstenar, och utom sig af förtjusning skuttade de hem för att borra håll i dem och förarga alla hofdamerna med sina fina örhängen.

Men när tredje kvällen kom, var Inge äfven då vid sin åker och bände och bröt, medan han alltjämt tittade sig omkring för att se, om han skulle få någon hjälp.

Några jätteflickor syntes likväl inte till. Men rätt som det var, stod där en hög skepnad mellan björkarna vid dikesrenen. Det var jättekungen själf i sin gråa ytterkappa och sin promenadkrona af järn, och han såg så väldig ut, att Inge måste vara höflig och bocka sig.

— God kväll, sade jättekungen. Du är trägen, du. Men man behöfver väl inte gå och knåpa så där fasligt som du gör.

Därmed lade han sin grå kappa på marken och plockade den full med sten. Men när han det hade gjort, var också hela åkern så ren och mjuk som finaste mylla.

Så skakade han kappan tom och ställde sig att peka på den stora stenhögen.

— Nu ska vi talas vid, sade han. Vill du sälja mig den där högen ? Jag tänker bygga mig en tron af den, för min gamla är bara af diamanter, och ametister ska ju vara finare nu för tiden.

Inge ref sig bakom örat och bligade på honom.

— Är du en så'n storkarl, du, att du har råd med att köpa allt det där? frågade han.

Men då slog jättekungen till ett skratt, så man kunde tro, det var åskan, som dundrade.

— Jag! sade han. Jag! Jag som har tjugu kamrar fulla silfver, tio med guld och fem med ädla stenar. Du ska fa tio tunnor guld för dem.*Ill. JOHN BAUER* »Här har jag till stuga och här har jag till ladugård,» sade Inge.Nå, det var ju ett hederligt anbud. Inge kunde inte annat än svara ja och taga af sig mössan en gång till. Och då stampade jättekungen två tag i marken så hårdt, att Inge höll på att ramla omkull af jordskalfvet.

Strax kommo där två jättar framrusande, och jättekungen befallde dem genast springa hem efter tio tunnor guld och säckar att stoppa in juvelerna i. I blinken voro de också tillbaka med flera andra i sällskap, rullade fram guldtunnorna till Inge och fyllde säckarna med gråstenarna, hvarefter de kastade dem pä axeln och tågade hemåt. Och jättekungen gick i spetsen för tåget, med ansiktet skinande som en fullmåne, för nu tänkte han, skulle han få en tron, som ingen annan kung i världen hade sett maken till.

Och det var nog sannt, det.

Men Inge hällde fickorna fulla med guld, gräfde ner sina guldtunnor i en grop, och när morgonen bräckte, klef han in i stugan till bonden och bad honom komma och titta på hans åker.

Ja, bonden han kom, och Maja Lena traskade efter och båda två stodo de rådlösa af förvåning, när de fingo se, hur fin och mjuk och svart den var.

— Men gården är ändå inte byggd, den, sade bonden och satte armarna i sidan.

— Här har jag till stuga, och här har jag till ladugård, och här har jag till lador och loge. Och behöfver jag till något mer, så kan jag nog langa fram till det också sade Inge och öste upp guldet ur fickorna, så att det vårdslöst trillade omkring på marken.

Då, må tro, gjorde bonden och Maja Lena ännu större ögon än förut.

Men den, som byggde gården och gjorde den finare än självfva kungens slott, det var Inge. Och sedan satt han där i alla sina lifsdagar med sin Maja Lena och åt fläskkorf morgon, middag och kväll.

*

Gossen och Näcken.

Två små gossar, Nils och lille Johan, togo en kall, vacker morgon hvarann i hand och gingo ned till stranden för att se på den nya isen.

Det var Näcken, som hade satt i innanfönster under natten, sade deras mamma, för vintern hade ju kommit, och

han tyckte det hade blifvit dragigt och kallt.

Och så hade hon sagt till dem, att de inte fingo gå ut på den sköra isen. Och om de ändå nödvändigt måste göra det, så skulle de inte gå längre från stranden än pilträdens grenar sträckte sig, ty under dem var det grund botten. Men gingo de längre ut och råkade stöta hål på det stora innanfönstret, så kommo de rakt ner till Näcken, som just satt där nere och längtade efter små barn att leka med, ty han var så ensam, stackars gamle Näcken. Hans drottning hade öfvergifvit honom, och alla hans döttrar, som vuxit upp och blifvit stora, voro så sällan hemma. De trifdes bäst ute i de stora hafssalarna, för där var det så bra svängrum, när man skulle dansa, tyckte de.

Och Johan och Nils vandrade försiktigt på iskanten invid stranden och skrattade högljudt, när det knastrade under fotterna. Ibland åkte de också kana, men alltid sågo de väl efter att de hade pilträden öfver sig.Det var emellertid stenigt och skrofligt invid stranden, knappt en enda liten remsa, där man kunde åka en ordentlig kana. Hur det var åkte Nils en smula utanför pilgrenarna. Och det gick bra. Det gick bra flera gånger både för Johan och Nils. Och när de så märkte att det inte alls var farligt, så åkte de längre och längre ut,t Johan längst, ty fastän han var minst, ville han alltid vara duktigast.

Men plötsligt knakade det så hemskt under honom, och då han ville vända sig om brast den tunna isskorpan itu, och Johan sjönk och sjönk djupt ned i vattnet. Men han sjönk mjukt och varligt, ty Necken stod nedanför med utbredda armar och tog emot honom i sin famn.

Han var inte alls någon ful gubbe, den gamle Näcken. Johan blef nog först litet rädd för hans stora skägg, men han hade så milda, strålande ögon, log så hjärtevarmt och smekte Johan så lent öfver håret, att den lille gossen inte kunde låta bli att småle tillbaka.

— Nu ska vi ha riktigt roligt, sade Näcken och tog Johan i hand. Och så vandrade de tillsammans på den mjuka, fina sj öbottenssand en.

Snart kommo de till Näckens slott, som var byggdt af bara korallpelare och hade kristalltak och kristallväggar.

— Få nu se hvad vi har, sade Johans ledsagare, och började leta fram alla leksaker som hans döttrar lekt med som små, och det var inte litet, det.

Där funnos tömmar, snodda af sjögräs, som Johan kastade om Näckens axlar, så att han kunde köra honom som häst genom alla slottssalarna. Där funnos hvisselpipor, presenter af Nordanstormen, och bollspel af förstenade hajögon. Där funnos också luftbubblor, som alltid ville i höjden liksom jordebarnens gummiballonger, och om Johan höll sig fast i det vidhängande tång-*Ill. JOHN BAUER* »Nu ska vi ha riktigt roligt,» sade Näcken och tog Johan i hand.snöret drogo de honom upp ända till kristalltaket. Det var en riktigt treflig lek att fara upp och släppa sig ned så där oupphörligt.

Så kommo sjöjungfrurna på besök. De hade blifvit gamla och krassliga, hade förlorat åtskilliga fjäll på sina glänsande fiskstjärtar, och deras hår hängde som tofvig mossa på ålderstigna granar. Men de voro så innerligt vänliga, sade att Johan var en söt gosse och i stället för karameller som andra gamla tanter ha i fickorna, hade de hoptals med små musslor, som de gåfvo honom att suga på.

Allra roligast var det likväl när Näcken tog Johan i ena handen och en förgylld piska i den andra och gick ut ur slottet och hvisslade på en delfin, som hela tiden simmat förbi kristallfönstren med en ofantlig, hvit snäcka släpande bakom sig.

Delfinen kom strax fram, och Johan fick stiga upp i snäckan. Sedan satte sig Näcken bredvid, tog tömmarna i handen, och så bar det af i yrande fart, så att skummet brusade omkring dem. Ibland bad Johan att få köra, och då kommo de inte långt förrän hela ekipaget vältade, och både Näcken och Johan gjorde kullerbyttor. Men det betydde ingenting, för de kunde ju inte slå sig i vattnet. Och Näcken klatschade med sin piska, som han gjorde så lång som hälst, så att snärten alltid nådde fram till delfinen. Och så kom den stora fisken så snäll och spak och strök sig mot Näckens långa skägg. De satte sig upp i snäckan och läto det bära af igen. Hej, hvad det gick!

Det var så muntert, att Johan hvarken kom ihåg jord eller hem eller far eller mor.

Men när det led mot natten, och stjärnorna tycktes ligga på isen som lysande ögon och titta ned genom vattnet, lyfte Näcken Johan upp på sin arm.

— Nu far vi ditupp, sade han, ty en liten gosse kan inte lefva på sjöbottnen mer än ett dygn utan att han andats luft ochlåtit vindarna blåsa på sig. En timme hvar natt ska jag sitta däruppe med dig.

*Ill. JOHN BAUER*Och så stego de upp mot det stora innanfönstret och sökte reda på det hål, som Johan stött uti det på förmiddagen.

Just som de höjde sina hufvuden öfver vattnet gick månen upp och lyste klart på den lilla landtkyrkan, som reste sig så fridfull på ena sidan viken. Och med detsamma ljödo klockorna från dess torn. De slogo nio slag. Och midt emot på andra stranden låg herrgårdsbyggnaden, Johans hem, och sken så hvit mellan de aflöfvade lindarna.

Näcken hade satt Johan på iskanten, som nu blifvit ganska stark och tjock, och om Johan hade velat, skulle han mycket lätt kunnat svinga sig upp på isen och springa bort mot den hvita byggningen, hvars upplysta fönster kastade långa, vinkande ljusstrimmor öfver snön. Näcken hade intet hindrat honom, ty han kunde inte göra det. Då han kom upp ur sitt rike blefvo hans armar så matta och svaga, att de icke förmådde hålla fast något jordiskt ting.

Men han tyckte så mycket om den lille gossen, och för att få behålla honom hos sig hade han hittat pä en list. Han hade tagit sin guldharpa med sig, och när de satt sig på iskanten, gledo hans fingrar öfver de gyllene strängarna och lockade fram så ljufva toner och melodier att Johan icke kunde tänka på något annat och glömde bort att se sig omkring.

— Hör nu på, sade Näcken.

Och medan han spelade berättade han de vackraste och roligaste sagor om allt möjligt underbart där nere i det stora hafvet. Och Johan lyssnade med sina uppspärrade ögon fästa vid gubbens leende mun. Sakta smög han sin hand under den gamle sjödrottens arm, och ingen aning hade han om, att hans rätta, kära hem låg några steg bakom honom, ty hans själ var långt, långt inne i Näckens värld.Men på stranden gingo hans far och mor och gräto och vredo händerna. Hela dagen hade de sökt sin lille gosse med draggar och stakar och brutit sönder isen rundt omkring. De ville åtminstone ha tillbaka hans stackars kalla kropp.

Förgäfves. De funno den inte. Men ehuru de förlorat allt hopp, gingo de ändå och blickade utåt den tysta sjön. De kunde inte gå in och sätta sig till ro i sina varma rum, när de trodde att deras barn låg där nere i det hemska, våta djupet, ty fastän de stirrade bortåt isen rakt på Näcken och Johan, kände de inte igen sin egen lille son utan tänkte att skuggorna där borta bara voro ett par granrisruskor, som man satt upp vid vaken. Och Näckens spel trodde de vara vindens sus.

Slutligen begåfvo de sig likväl in med tunga steg. Men när Nils kom emot modern och gråtande omfamnade henne, kunde hon inte se honom. Han kom henne endast att tänka på att nu hade hon bara en liten gosse, och hennes hjärta värkte så, att hon inte kunde sitta stilla utan smög sig ut i natten igen.

Rundt kring stranden gick hon och ropade hans namn.

— Johan! Lille Johan!

Men Johan hörde henne inte, för Näcken berättade så roliga sagor. Han hade just börjat på en ny om hafsprinsessan, som inte ville lära sig dansa, och hafstrollet, som lofvat hennes far att göra folk af henne.

När modern inte orkade gå längre, satte hon sig på en sten, och hennes blick gled utåt sjön.

— Min lille gosse, min lille gosse, kom hem igen, sade hon, alldeles som om hon trodde att han kunde höra henne. Din lilla säng står bäddad, så varm och så god.

Johan vred litet på hufvudet. Det förekom honom som om någon långt, långt borta, han visste inte hvem, hade talat till honom.— Sitt stilla, sade Näcken, nu kommer det roligaste. Och så berättade han om hur hafstrollet klädd i sin vida, veckade kappa listade sig in i slottssalen, kröp utefter väggen och gömde sig bakom prinsessans

stol.

Åter ljöd moderns röst öfver isen. — Har du redan lagt dig att sofva? Sofver du godt? Säg, sofver du godt, lille Johan?

Johan vred ännu en gång på hufvudet. Det var som om någon ville honom något. Han drog upp ena benet på isen. Men sagan måste han höra.

— Såg inte prinsessan det otäcka trollet? frågade han.

— Nej. Men plötsligt stack det fram sitt hiskliga hufvud och sa: 'Vill du dansa?' Och prinsessan skrek till och blef så rädd att hon höll på att falla af stolen. Hon höll handen för ögonen och kunde hvarken svara eller springa sin väg. 'Vill du dansa', sa trollet igen, annars tar jag fram det jag har under kappan'.

Men modern på stranden vred händerna och suckade.

— Lille Johan! Lille Johan! Inte kan du sofva godt. Du fick ju ingen kyss till godnatt.

Då ryckte Johan till och drog äfven det andra benet upp på isen. En förfärlig oro kom öfver honom. Han kände sig alldeles som en kväll, då han varit stygg och hans mor gått ifrån hans bädd utan att kyssa honom. Han hade somnat, men under sömnen hade han haft så ondt, så ondt djupt inne i bröstet. Och samma onda stack honom nu.

— Jag får lof att gå, sade han, fastän han visste inte hvart.

— Vänta, sade Näcken och såg ängsligt bort mot kyrktornet. Klockan skulle strax slå hel timme, och då hade gossen andats nog med jordeluft, så att han kunde föra honom med sig ned till sjöbottnen igen. — Vänta, vill du inte veta hvad hafstrollet hade under kappan?

— Jo, svarade Johan och reste sig till hälften, hvad hade han?— Jag har det här, sade Näcken och slog på sin egen kappa, under hvilken något rundt och underligt höjde sig. Det är ingenting styggt. Det är riktigt vackert, det vackraste i världen. Du ska få leka med det, när vi kommer ner till sjöbottnen igen. Se bara!

Han öppnade litet på kappan, och Johan tyckte sig se något underbart glänsande röra sig därinnanför. Han måste se bättre. Han sträckte på hufvudet och lutade sig framåt.

Då började klockan att slå, och på samma gång hörde han klart sin mors röst: — Johan, lille Johan, du fick ingen kyss till godnatt?

Men Näcken slog sin arm om hans lif för att draga honom med sig ner i djupet.

Hu, den var så kall, den armen, så att Johan skälfde till i hela kroppen. För första gången såg han Näcken riktigt i ansiktet och blef så rädd för hans håliga, sjögröna ögon, att hjärtat hoppade i hans bröst. Han höll sig krampaktigt fast i iskanten och skrek gällt i den tysta natten:

— Mamma! Mamma! Lilla mamma!

Och han fick svar. Modern sprang ut på isen. Hon flög. Hon stod vid vaken.

Då släppte Näcken Johans lif och dök ned i vattnet. Men genom isen for en vemodig ton som af en klagande suck. Det var ekot af den ensamma gamla Näckens harpa. Han spelade där nere för att skingra sin sorg öfver den förlorade lilla gossen, som han hållit så kär.

Men modern tog Johan i sina armar och bar honom in i hans varma, väntande lilla bädd. Och den kvällen fick han godnattkyssar så många han ville ha, ja, till och med sedan han hade somnat. Han kände dem i sömnen, och han sof också så godt som aldrig förr.Efter den dagen och den natten var emellertid Johan inte så vågsam på isen som förut. Han ville inte komma ner till Näcken igen. Men mycket ofta stod han och höll i pilträdens yttersta grenar och sträckte sig framåt för att längtande titta bort till de uppbrutna vakarna.

Det skulle allt vara roligt om Näcken ville stiga upp och sätta sig på iskanten och öppna på sin kappa, för Johan ville så gärna veta hvad han hade där innanför.

Men aldrig mera fick han se gamle Näcken.

*

Den förtrollade hatten.

Det var en gång en gosse, som var med sin mamma inne i en hattbutik för att köpa sig en sommarhatt.

— Den här, tror jag vi tar, Nils — sade hans mamma och profvade på hans hufvud en mycket treflig halmhatt af omväxlande hvita och spräckliga flätor och prydd med bruna sidenband, hvilkas ändar hängde ett godt stycke nedom brättet.

Men Nils hade fattat tycke för en annan, som var likadan, utom det, att den hade blå band i stället för bruna. Den skulle han ha, och den fick han.

Och så gick han hem så stolt och förnöjd öfver sin nya, fina hufvudbonad. Han visste inte, han, den stackars lille gossen, att det i alla hattbutikerfi nns ett slags farliga hattar, riktiga trollhattar, som ligga inblandade bland de oskyldiga, hvilka de likna som ett bär ett annat, så att ingen kan skilja dem åt. Och ännu mindre hade han en aning om, att det var just en sådan förtrollad hatt, som han hade fått.

Men så snart han kom ut på landet, så märktes det allt för väl, det vill säga af alla andra utom honom själf, för den där förskräckliga hatten var af det slaget, som växer fast på hufvudet utan att den, som bär den, har den minsta vetskap om det.Skulle Nils hälsa på någon, så räckte han fram handen, smålog och bockade sig precis som andra artiga barn göra, men hatten, den kom inte af hufvudet på honom.

När han skulle in för att äta och alla andra hängde upp sina hufvudbonader, gick han bara rakt fram till bordet och satte sig med hatten på hufvudet. Det föll honom aldrig in att taga af sig den, som annat folk gjorde, och det kom sig just af, att det var en trollhatt, som förhäxade honom, så att han inte kände, att han hade något på hufvudet.

Enda medlet att lösa trolldomen var att fråga honom: Har hatten vuxit fast? Då fick han af sig den i en fart, men strax därpå satt den lika stadigt fast som förut.

När nu hans syster gjort honom den där frågan trettiofem gånger och hans pappa fyrtionio och hans mamma nittiosju, så tröttnade de. Och så beslöts det i ett familjeråd, att man inte skulle säga ett ord vidare åt Nils om hatten, så fick man se, hur det skulle gå. I värsta fall fick man väl lof att skicka honom till staden och låta operera bort den.

Efter den dagen dolde sig det öfversta af Nils’ hufvud fullständigt för världens ögon.

Inne och ute satt hatten på. Han åt med den på. Han tvättade sig med den på. Och han låg med den på.

Det sista var visserligen i början en smula obekvämt. Det gjorde ondt i nacken, när den klämdes mot hattkanten, och Nils kastade sig oroligt af och an i sängen.

En gång såg han efter, om han inte lagt ett par gamla skor under hufvudgärden, och en annan gång trodde han, att man stoppat örngåttskudden full med rå potatis. Men rätta felet kunde han aldrig leta ut, och slutligen vande han sig vid att ha det så där litet knöligt under hufvudet och sof lika bra för det.Under tiden blef emellertid den fina hatten murken och grå af att få vara med så där både natt och dag, ute och inne, i handfat och säng. Det blef hål på den litet hvarstädes, och kullen, som varit platt och jämnpressad, höjde sig som en sockertopp.

Så hände det sig en dag, när Nils var ute och gick, att han mötte en bisvärm, som kom flygande rakt emot honom. Den anfördes af en ung bidrottning, som funnit fädernekupan för trång och gifvit sig af därifrån med en skara anhängare för att söka sig ett nytt hem.

Då hon fick se Nils’ hatt, blinkade hon åt sina undersåtar.

— Pass på — sade hon — det där är bestämdt en ny bikupa, som de satt ut enkom åt oss.

Och ännu mera säker på sin sak blef hon, när hon fick syn på ett hål i hattkullen, som var precis lika stort som porten i deras gamla kupa.

Bums flög hon in och alla de andra bina efter. Men när de började surra, hyssjade hon åt dem.

— Tyst, tyst — sade hon — det finns så mycket svek i världen, mina kära vänner, så ännu kunna vi alls inte vara säkra på, att det är en riktig bikupa. Det beror på, om den sitter fast, det. Därför ska vi vara riktigt stilla och tysta hela dagen och hela natten ända tills i morgon bittida. Men har den då inte rört sig, så kan vi vara öfvertygade om, att den är riktig.

Ja, de voro så tysta och snälla, alla bina, och gjorde alls inte väsen af sig. Nils åt med dem i hatten, Han sof med dem. Han tvättade sig med dem. Och följande morgon gick han ut och gick med dem igen.

Men när nu hatten inte hade rört sig ur fläck på hela den tiden, ansågo bina, att den naturligtvis inte kunde vara något

annat än en hederlig och oförfalskad bikupa, och i ett tag började de surra allihop.

Nils stannade och undrade.

— Hvad kunde han ha fått för otyg i hufvudet? Och sä puffade han till hatten.

Men det hade en märkvärdig verkan. Alla bina blefvo så rädda, att de af alla krafter flögo mot hattkullens väggar, och hade hatten varit lös, skulle de flugit bort med den. Men som den nu satt fast, lyfte de hela pojken på samma gång, och Nils fick komma ut och flyga.

Han flög åtminstone en tre, fyra meter, och när han kom på fötter igen, var han så hufvudyr, att han stod där med gapande mun och stirrande ögon och visste inte till sig af förskräckelse.

Men så började det åter att röra sig i hufvudet på honom. Han puffade till hatten som alldeles nyss, och så flög han igen. Bina voro tokiga af rädsla, och Nils var nästan från förståndet.Det föll honom inte en gång in att försöka ta af sig hatten. Han bara puffade till den, och så bar det af igen.

En minut stod han, och en minut flög han. Det gick i tur och ordning. Hade ingenting kommit emellan, så hade han nog flugit till världens ända. Men bäst som han kom farandes, så slog han rakt ner framför en gammal gumma, som stod utanför sin stuguknut och hängde tvätt. Hon höll på att ramla baklänges af förfäran, för hon trodde han var en stor fågel, men när hon fick se, att det bara var en pojke, kryade hon till sig.

— Hjälp, hjälp! — skrek Nils och höll sig fast i staketet för att slippa flyga igen. — Jag tror jag har något trolleri i hatten.

— Nå, så tag af den då — sade gumman. — Den har väl inte vuxit fast heller?

Den välsignade, gamla, rara tvättgumman! Tänk hon kände till den förlösande trollformen hon. Och genast kom Nils att tänka på, att man kunde taga af hatten. Han lyfte på den. Vips flögo alla bina ut, och han själf gick glad och förnöjd hem till sina föräldrar.

Men trollhatten, den ville han aldrig ha på sitt hufvud mer. Så fort han kom hem, bad han sin mamma att få en ny hatt. Och eftersom inte heller hon tyckte om den där farliga hufvudbonaden, hvilken så när hade flugit till världens ända med hennes gosse, så fick han sin bön uppfylld. Redan dagen därpå stod han i hattbutiken igen och valde bland hattarna. Men då tog han en med bruna band, ty för de blå hyste han misstroende. Och den gången hade han verkligen tur, ty den nya hatten visade aldrig några anlag för att vilja växa fast.

Det hände aldrig, att han hvarken åt eller tvättade sig eller sof eller flög med den hatten.

* *Ill. JOHN BAUER*

Skatan som fick salt på stjärten.

Det var en gång en gosse som alltid gick och önskade sig någonting.

Än ville han så förfärligt gärna ha en liten häst att rida på, än en kälke, än en båt, än bara en fällknif. Men som hans far var död och hans mor var en fattig kvastgumma, så gick aldrig en enda af hans önskningar i uppfyllelse.

En gång, då han höll på att önska igen, fick han emellertid ett godt råd af en klok gubbe, som han kände. Han skulle gå till skogen och strö en nypa salt på stjärten på en skata, så skulle han få hvad han tänkte på. Men han måste skynda sig att önska, medan saltet låg kvar, för annars var det förgäfves.

Från den dagen gick han alltid med salt i byxfickorna. Bittida var han ute och sent kom han hem, och många skator såg han, men ingen kom han åt. En morgon träffade han likväl på en, som var sällskapligare än de andra. Hon lät honomkomma sig så nära att han nästan kunde ta på henne, men så fort han sträckte fram nypan med saltet, var hon vips borta och satt i närmaste träd och skrattade åt honom.

Så narrade hon honom omkring hela dagen, och när kvällen kom var han så trött att han kastade sig omkull under en tall och slöt ögonen för att slippa se den där elaka fågeln som bara gjorde narr af honom.

Men han hörde att skatan var kvar och hoppade omkring på riskvistarna, och slutligen var det någon som ropade hans namn; — Olle! Olle!

Han såg upp, och då märkte han, att det var fågeln som ropat, ty hon ropade fortfarande: Olle! Olle!

— Hvad för något, utbrast han. Kan du tala?

— Ja, jag ä’ en förtrollad prinsessa, jag, ska du veta, sade skatan. Och nog kan du få hvad du vill, bara du gör mig i lag. Om du skaffar mig en riktigt fin fällknif som jag kan ha att putsa min näbb och mina klor med, så ska jag sitta stilla, så du kan strö salt på stjärten på mig.

Nå, det tyckte gossen var en bra öfverenskommelse och nästa morgon gick han ut och plockade bär, som han sedan sålde åt herrskaperna i trakten, och det höll han på med tills han förtjänat så många slantar, att han kunde gå till staden och köpa sig en riktigt fin knif. Därpå gick han direkt till skogen för att träffa skatan och fällde upp bladet på knifven, så att den skulle blänka henne ordentligt i ögonen.

Hon kom genast hoppande och tittade på knifven, först med det ena ögat och så med det andra.

— Äsch, sade hon. Inte ä’ det där någon knif för en så’n fin prinsessa som jag. Det borde väl åtminstoné varit guldskaft på den.

Och så hoppade hon upp i trädet igen.

Men Olle blef så ledsen, så han fick tårar i ögonen.— Jag ska väl försöka skaffa dig en med guldskaft då, sade han.

— Nej tack, nu bryr jag mig inte om någon knif mera, svarade skatan. Du kan ge mig en vacker kälke i stället. Det skulle verkligen roa mig att åka litet kälkbacke i vinter.

Det kunde inte hjälpas. Olle måste skaffa henne en kälke. Han tog sig för att göra brödbräden och skedar af trä och snidade ut dem så nätt med sin nya knif att det var en glädje åt det. Sedan sålde han dem i staden. Men åt sig själf gaf han sig inte tid att skära en liten båt en gång. Efter ett halfår hade han också förtjänat så mycket pengar, att han kunde köpa en präktig kälke med duktiga isjärn på, och så gick han till skatan i skogen.

— Här ä’ kälken, skrek han morskt, för den var han då säker på att hon skulle bli nöjd med, så väldigt stilig som den var.

Skatan flög ner från sitt träd, började hacka på järnen och trampa på dynan. Så slog hon till ett flatskratt.

— Tycker du det här ä’ don för en gentil person, sade hon och satte sig att gunga på en gren. Nej, siden och silfver skulle det ha varit.

Olle kämpade med gråten.

— Får väl gå och göra t bättre då, sade han.

— Inte lönt, inte lönt, gnällde skatan. Nu vill jag ha hästar och vagn, och de granna ändå, annars får det vara både med åka och strö salt.

Stackars Olle gick sin väg med tugnt hjärta. Men han tappade inte modet för det. Om det också gällt hans lif skulle han skaffa hästar och vagn åt skatan.

Han tog kälken och gick till en backe där herrskapsfolk brukade åka kälke, och där hyrde han ut den åt alla som betaladebra, och det var inte så få, ty kälken var verkligen den bästa som fanns på många mil. Men själf unnade han sig inte åka ett enda tag. Och när han inte stod med kälken i backen snidade han allt vackrare och vackrare träarbeten.

Slutligen hade han sparat så mycket pengar att han kunde köpa en häst. Den lärde han konster och visade för pengar, tills han kunde köpa en till, som han också lärde upp och förtjänade på, så att han ganska snart var i stånd att köpa en liten elegant vagn med silfverekrar i hjulen och silfverknäppen på fotsacken. Hästarna fingo flätade manar, kokarder vid öronen och silfverbetsel. Och så kuskade han i väg till skatan i skogen.

Hon satt lika liflig och vippig som förut på sin gren.

— Det där kan något vara, sade hon, när hon fick se allt silfret som blänkte.

Men när hon flugit ner och kikat på vagnen både ofvan och under och bitit hästarna i ryggen för att känna om det var ungt kött, så slog hon en knyck på nacken.

— Jag tycker inte om öppna vagnar, sade hon. Jag vill åka i täckvagn. Och hästarne skulle inte ha varit bruna, utan hvita.

— Åhå, ja, ja, suckade Olle. Han måste slå sig ner på en sten för att lugna sig. Pretentiösare fruntimmer än den där skatan, kunde man inte gärna råka ut för. Men så var hon ju också prinsessa.

— Ja, nu ser jag då, att du inte förstår dig på hvarken hästar eller vagnar, så det ä' det inte värdt du kommer med igen, sade skatan. Nu får du lof att ge mig ett slott om du vill jag ska hjälpa dig. Det ska ligga på backen nere vid sjön. Men det får inte ha mindre än hundra rum och park och trädgård ska det vara med.Då suckade Olle ännu djupare. Det var mycket att skaffa, det där.

Men så kom han ihåg sitt ekipage. Det började han köra omkring med i staden, och alla ville hyra det, ty fastän inte skatan tyckte om det, var det verkligen det finaste man kunde se. Och snart hade han förtjänat så mycket pengar, att han kunde köpa sig ett till, och sedan ett till, och sedan ett till. Till slut hade han ett helt hyrkuskverk och förtjänade pengar som gräs.

Nu var det inte svårt att bygga slottet, och när några år hade gått stod det där färdigt, skinande af hvit marmor med vajande flaggor på tornen. Och Olle gick bort till skogen och hämtade skatan.

Hon kom trippande efter honom och hoppade omkring i alla rummen och tittade in i kök och skafferier för att se om där var ordentligt.

Men när hon sett allting satte hon sig på bordet i stora slottssalen.

— Å ja, det här går väl an, sade hon. Men det fattas en sak, och det är tre kistor guld, för utan dem kan jag ju inte hålla hof.

— Vet skäms, skrek Olle, för nu hade han blifvit så stor på sig, så han tyckte han kunde sjunga ut.

— Ja, annars kommer det rakt inte något salt på stjärten, sade skatan och flög ut genom fönstret. Och borta var hon.

Nå, hade han han redan gjort så mycket, så kunde han väl göra den smulan till, menade Olle. Och nu visste han ju hur han skulle bära så åt för att förtjäna pengar. Så knogade han och släpade i fem år till, men då stod där också på golfvet i stora slottssalen tre väldiga kistor fullpackade med guldslantar.För andra gången gick han till

skogen och hämtade skatan, och så fort hon kom in i slottssalen, satte hon sig på kanten af den midtersta kistan och stirrade ned på guldslantarna.

— Ja, sade hon, nu ser det ut som om allting vore godt och väl. Strö nu salt på stjärten på mig.

Ändtligen var det högtidliga ögonblicket kommet. Leende af belåtenhet stack Olle handen i byxfickan och tog upp en nypa salt. Skatan satt alldeles stilla, och han strödde de små hvita glänsande kornen på hennes stjärt.

— Nå, hvad önskar du nu då? frågade skatan.

Ja, hvad skulle han önska sig? Han hade haft så brådtom med att arbeta för att få sina önskningar uppfyllda, att han alldeles glömt bort hvad det var han skulle önska.

— Ett, tu. . . sade skatan.

— Vänta litet, vänta litet! Låt mig tänka. . .

Men han kunde rakt inte komma på hvad det var han ville ha.

— Tre, sade skatan, och vips flög hon upp, så att alla saltkornen trillade af stjärten. Och där satt hon i fönstret och skrattade åt Olle, så det ekade i salen.

Men den som blef arg, det var Olle.

— Reta mig inte, du, skrek han, för nu vet jag hvad jag vill. Jag ska köpa mig en bössa och knäppa dig.

— Det vore inte snällt af dig Olle lilla, sade skatan. Skulle du knäppa mig, som har uppfyllt alla dina önskningar, så att du inte kan hitta på något mer att önska dig. Har du inte redan knif och kälke och hästar och vagn och slott och pengar, och det utan att du behöft säga ett ord.

Där stod Olle med gapande mun och uppspärrade ögon. Det var sant. Han hade ju redan allt hvad han önskat sig, fastän han inte haft en aning om det. Det var bara att sätta sig ner och njuta af det.— Kors då, sade han och slog ihop händerna af förvåning, jag som sträfvade så, för att få strö salt på stjärten på dig. Och så behöfdes det inte alls.

— Ja, förklara det, sade skatan, skrattade till värre än någonsin förut, lyfte på vingarna, och borta var hon.

Men Olle brydde sig inte om att grubbla länge på några förklaringar utan slog sig bara ner i sitt slott och lefde godt i alla sina dar.

*

Tunntappen.

Nära hela fem år hade det varit en riktig svältetid för folket i Bölinge socken. Hos alla bönder och torpare sinade korna, och som mjölken var det förnämsta, de hade att lefva af, så kändes det svårt att vara den förutan.

Men däremot fingo de så mycket mera mjölk på herrgården hos den rika Skinnarefrun, som fått sitt namn, för att hon var så snål och gnidig mot alla, hon hade att göra med. Hon hade köpt gården just för fem år sedan och flyttat dit med sin dotter, som var så lång och ful och snörpig i ansiktet, att man kunde bli rädd för henne.

Hos dem var bara drygsel och öfverflöd. Fastän de blott hade fyra fattiga kor, gjorde de hundratals med ostar och kärnade stora, digra byttor fulla med smör, som de körde bort och sålde.

Det såg rakt ut, som om all välsignelse flyttat från torpar-stugorna och bondgårdarna in i herrgården. Och människorna ruskade sina hufvuden och sade, att det aldrig stod rätt till. Men ingen kunde bli slug på, hur det var fatt.

Till sist, när mor Jonson i Skogstorpet inte fick mer än ett kvarter mjölk om dagen från sin enda ko, den präktiga

Stjärna, tyckte likvisst hennes äldsta pojke, Jerker, att det blef för galet, och han beslöt att försöka ta reda på, hur det hängde ihop.Sedan han lagt sig en kväll, brydde han sig inte om att släcka ljuset utan ställde det tvärtom så nära spånerna på hyfvelbänken, att det måste taga eld i dem, då det brunnit ner ett stycke. Och så låtsade han sofva och låg och väntade, ty han visste, att om hustomten ännu fanns kvar i stugan, skulle han nog komma och släcka ljuset.

Ljuset brann och brann. Nu skulle det strax till att ta eld i närmaste spån, och Jerker tänkte just sträcka ut handen och flytta det, då en liten man i grå kolt och röd mössa tassade fram ur en vrå, nöp med två fingrar om den brinnande veken och släckte den.

— God kväll! sade Jerker, i det han sprang upp och bockade sig för den lille tomten, som han ännu tydligt kunde se, för månskenet låg in genom rutan. Jag trodde, du hade flyttat till herrgården, jag, eftersom all välsignelse gått ifrån oss och dit.

Men tomten såg bister ut och strök sitt långa skägg.

— Min skuld är det inte, sade han.

— Hvems annars då? frågade Jerker.

Tomten tittade tveksamt på honom. Men så sträckte han sig på tå och hviskade i hans öra:

— Kan du skaffa dig plats på herrgården och ställa så klokt till, att du får titta in i handkammaren, så kanske du får reda på mankemanget.

Och kvickt som en råtta smög den lilla tomten in i sin vrå igen.

* *

*

Morgonen därpå steg Jerker upp i otta, sade åt sin mor, att han tänkte sig ut i världen och ta plats som dräng, och gaf sig så af med sina söndagskläder i en rem öfver axeln.När han kom ner i byn, steg han emellertid in till handelsmans och bytte bort hela helgdagsstassen mot ett par mjuka rågkakor, påbredda tjockt med smör, och några sköna korfvar, som han stoppade litet hvarstans i fickorna. Det kunde vara godt att ha någon matsäck, tänkte han, när man skulle till ett så dåligt matställe som hos Skinnarefrun.

Därpå vandrade han rakt till herrgården och knackade på köksdörren.

— Stig in! skrek en gnällig röst.

Och när Jerker klef in, fick han syn på den gamle statgubben, som var gårdens enda dräng och bara stannade kvar, för han var så skröplig och usel, att han inte kunde få plats på något annat ställe. Han satt vid spiseln och åt sin middag, som bestod af oskalad potatis och brunnsvatten, och suckade, så det drog kallt bort till Jerker.

— Vet du, om det finns plats för en dräng här i huset? frågade denne.

Men då slog gubben till ett flatskratt. Han tyckte det var konstigt, att någon kunde vilja bli dräng här.

— För resten vill de inte ha dig, sade han. De mena till och med, att jag är för dyr.

— Tänk, om du skulle bli sjuk då, sade Jerker.

; — Å, husch då! Då skulle jag få svälta ihjäl.

Utan att säga något plockade Jerker fram en korf och en smörgåskaka och höll dem framför gubben.

— Nej, nej, nej, nu tror jag, jag skådar rakt in i paradiset, sade denne, och ögonen tindrade på honom.

Jerker satte korfven i hans högra hand och kakan i den vänstra.

— Lägg dig nu sjuk bara, sade han, så ska’ du få ännu mert om jag får platsen.Och gubben lydde strax och kröp ner i spiselvrån, där han drog ett gammalt täcke öfver hufvudet och låg och mumsade på korfven och kakan. Men

Jerker gick ut och gömde sig bakom husknuten.

Länge hade han likväl inte stått där, förrän han fick höra ett fasligt lefverne. Det var Skinnarefrun och hennes spektakel till dotter, som kommit in i köket och trätte på gubben, för han inte gick till sitt arbete. De regerade värre än sju hundar och elfva kattor tillsamman, och midt i oväsendet gick Jerker in i förstugan och bultade på köksdörren för andra gången.

— Jag skulle ödmjukast fråga, om nådig frun behöfver en dräng, sade han, i det han klef in efter erhållen uppmaning.

— Nej, det gör jag inte. Packa dig af bara! skrek käringen och hötte åt honom med ungsrakan. *Ill. JOHN BAUER*Men hennes dotter ryckte henne i kjolen. Hon tyckte inte, Jerker såg så dum ut, och eftersom nu statgubben var sjuk, så kunde de ju ha bruk för en annan karl under en dag eller så. Och hur det var, så hampade det sig så, att Jerker fick stanna.

Det första, han nu skulle göra i sin nya tjänst, var det att bära ostar från handkammaren ut i visthusboden. Och stora och tunga och många voro de, som om gården haft hundra kor i stället för fattiga fyra. Men tycker någon, att han själf fick sticka in näsan i handkammaren. Nej, käringdottern skulle hämta hvarenda ost och räcka honom dem ute i förstugan, och hon var så rädd om dörren, att han inte kom åt att titta ditin ett enda litet tag.

Rätt som det var, så låtsade han emellertid att tappa en ost, just som han skulle taga emot den. Och så ställde han sig att hoppa på ett ben och skrika, att han gjort sig så fasligt illa i foten.

Käringdottern skulle då förstås fråga och titta efter det onda, och i hastigheten kom hon inte ihåg dörren, så han fick ett bra tag i den och lutade sig emot den för att få stöd. Men under tiden passade han på att sticka in en spik i låset och bröt af udden, så att den blef sittande kvar. Och med detsamma satte han ner foten, sade, att han var bra nu, och kånkade af med osten.

Men när han kom upp igen, så voro både käringen och hennes dotter där och petade i låset och voro rödgredelina i ansiktet af bekymmer öfver att de inte kunde få igen dörren. Jerker erbjöd sig att hjälpa dem, men det fick han inte. Och så skulle det få vara till dagen därpå. Då skulle Skinnarefrun själf gå ner till handelsboden och skaffa sig ett nytt lås.

Käringen och hennes dotter turade emellertid om att hålla vakt vid dörren, och de hade ingen lefvande ro, förrändet blef kväll, och de fingo Jerker att gå och lägga sig på höskullen.

Sedan han legat där en stund, smög han sig likväl ner igen, gick lyssnande kring huset och upptäckte då, att de bägge kvinnorna, i tron att han sof, gått in i matrummet och satt sig att äta kvällsvard. Kvick som en ål slank han då in i förstugan, öppnade handkammaren, som fortfarande var olåst, och gled in i det förbjudna rummet.

Men fastän det ännu var något dager, kunde han icke se något annat märkvärdigt därinne än ostar och mjölkbunkar på alla hyllor.

Plötsligt hörde han emellertid matrumsdörren öppnas, och rädd att bli ertappad kilade han in sig mellan några äppeltunnor. Han hade heller inte hunnit mer än huka sig ner, förrän Skinnare-frun och hennes långa, snörpiga dotter kommo in med ljus i händerna.

Käringen ställde ifrån sig sitt, och så började hon leta och trefva i sin ficka, tills hon fick fram en stor tunntapp, som hon slog in i ett hål i väggen, hvilket Jerker icke sett förut. Sedan drog hon till sig en mjölkpall, satte sig rakt under tappen och tog en stäfva mellan knäna.

Därpå började hon klappa och dalta med tunntappen, under det hon ropade, som när man ropar ihop korna:

— Kossorna, kossorna, kossorna, kossorna! Kossorna kom!

— Hvilken ska’ du mjölka först i dag? frågade dottern.

— Äh, jag tänker, jag tar väl klockarefars Bönan — sade käringen.

Och så ropade hon:

— Kom, Bönan! Kom, Bönan! Kom, Bönan!

Då såg Jerker, där han låg, hur det svällde ut ett stort kojufver från tunntappen, och käringen grep genast tag i spenarna allt under det hon sjöng om och om igen:Kossegull, Kossegull,

Mjölka stäfvan full!

Och mellan hennes fingrar strömmade mjölken fet och hvit ner i stäfvan. Slutligen var den full, och då kom dottern med en stor bunke, hvari modern tömde den. Och så satte hon den mellan knäna igen.

— Hvilken tar du nu? frågade dottern.

— Nu tar jag väl nämndemans Smörblomma, sade käringen. Och så började hon åter stryka tappen, från hvilken jufret

försvunnit så fort hon slutat sjunga.

— Kom, Smörblomma! Kom, Smörblomma! Kom, Smörblomma, ropade hon.

Nu syntes jufret igen, mjölken började åter rinna, och käringen sjöng som förut:

Kossegull, Kossegull,

Mjölka stäfvan full!

När så stäfvan var full, slogs äfven den nya mjölken i en bunke, och dottern frågade som förut?

— Hvilken tar du nu?

— Ja, nu tar jag väl mor Jonssons Stjärna, sade käringen och började åter göra hokus pokus med tunntappen.

— Stjärna, kom! Stjärna, kom! Stjärna, kom! ropade hon. Men när Jerker hörde, hur hon lockade till sig deras egen

älskade Stjärna för att med sina gamla starka klor krama ut den mjölk, de skulle ha att lefva af, blef han alldeles ifrån sig. Och innan käringen hunnit komma sig for med sin sång, stack han hufvudet framom tunnan och skrek:

Kossegull, Kossegull,

Sparka kär'ngen kull!

Och se! I stället för ett kojufver stack där fram ett långt koben från tunntappen. Klapp! Där fick käringen en spark midt i pannan!*Ill. JOHN BAUER* Och när dottern kom till vid hennes skrik, fick hon en med.

Men Jerker fortsatte förtjust att sjunga:

Kossegull, Kossegull, Sparka kär'ngen kull!Och kobenet sparkade och kvinnorna vrålade och när de sprungo undan, sträckte det sig efter dem, och dängde på dem af alla krafter allt under det Jerker fortfor med sin sång.

— Din rackare, din kanalje! skrek Skinnarefrun. Tänker du ta lifvet af oss?

Men när Jerker inte lät sig bekomma, blef hon mjukare och bad:

— Snälla, söta herr Torpar-Jerker, sjung inte mer så ska vi ge dig allt, hvad du vill.

— Nå, så ska' det låta, sade Jerker, och upphörde att sjunga, hvarvid kobenet åter blef en tunntapp, hvilken han kvickt tog ur hålet. Tag då hit allt guld, ni skrapat ihop genom att suga ut era fattiga grannar och underhafvande, såska'jag låta nåd gå för rätt.

Och för allt, hvad käringen och hennes dotter tiggde och bådo, så hjälpte det inte. De måste in i sina lådor och kistor och taga fram nästan allt, hvad de ägde och hade i guld och silfver. Och det blef en säck, så stor och tung, att Jerker knappt orkade lyfta den. Men då tyckte också käringen, att hon kunde få igen tunntappen.

— Nej pass, sade Jerker och stoppade den i fickan. Den behåller jag allt.

Därmed gick han ner och väckte upp statgubben, för att han skulle vara med om att bära säcken, och de knogade och drogo hela natten för att få ned den till byn.

Men på morgonen lät Jerker ringa i kyrkklockorna, och när allt folket kom springande för att höra, hvad som stod på, öppnade han säcken, så att guldet och silfret rann ut. Och så delades det rättvist mellan alla, hvilkas kor blifvit tjufmjölkade af den elaka Skinnarefrun. Och det blef ett jubel, som aldrig ville taga slut.Då alla fått sitt, gaf emellertid hvar och en en tiondel af sin andel åt Jerker, ty det tyckte de, att han förtjänt. Och han fick så mycket, att han kunde köpa sig en egen liten gård och tre kor, gifta sig med den, han tyckte om, och taga statgubben i sin tjänst.

Och från den tiden var det idel glädje och gamman i hela socknen utom hos Skinnarefrun och hennes dotter, hvilka så småningom blefvo allt fattigare och fattigare, eftersom de inte längre hade något tjufknep att lefva af.

Men tunntappen brändes upp på ett stort bål i närvaro af allt folket, så att man kunde vara säker på, att den inte skulle göra något mera ondt här i världen.

Ill. JOHN BAUER *Ill. JOHN BAUER*

Folkets kung.

Det var en gång en kung, som varit med i ett af de stora korstågen och stridt för sin tro i det heliga landet, och det dröjde långt om länge, innan han kom hem igen till sin drottning, sin lilla son och sitt rike. Och då var han höljd af både ära och ärr.

Men ärren voro så stora och så många, att det var riktigt svårt för folk att känna igen honom, helst han varit borta i åratal. Under hjälmen syntes de emellertid icke, och då han red in i staden, klädd i sin glänsande rustning och med sittfölje af granna, utländska väpnare och svenner, såg han så präktig ut, att människorna jublade, ropade »lefve» och voro alldeles yra i hufvudet af glädje öfver att ha fått tillbaka sin ärekrönte kung.

De höllo stora fester för honom och firade honom på allt sätt, men till slut blefvo både han och folket trötta på festligheterna, och så skulle han då återgå till hvardagslifvet och börja regera i lugn och ro.

— Tag hit min hvardagsdräkt, sade han en morgon till sin gamle kammartjänare Göran, den enda som icke stupat af alla de tjänare, han haft med sig hemifrån ut i kriget.

Och Göran gick efter hvardagsdräkten, som varit med på hela färden, fastän den icke tagits på en enda gång, ty antingen hade kungen varit på krigsfot, och då hade han burit sin rustning, eller också hade han varit på fester med andra kungar och riddersmän, och då hade han varit klädd i högtidsdräkt med krona och mantel.

Men när Göran lade dräkten framför kungen, blef denne så bestört, att han gick baklänges.

Var detta hans välkända dräkt, som han mindes hade varit vacker och klädt honom sä bra? Han hade alltid varit ansedd som en ståtlig man, men i den där trasan kunde väl ingen ha sett ståtlig ut.

Han synade dräkten och fann den tarflig och urblekt. Skulle han någonsin ha nöjt sig med en sådan grådaskig sammet, sådana löjligt obetydliga puffar, en sådan besynnerlig grön färg på strumporna och sådana ynkliga guldbroderier på kappan? Nej, han kändes icke vid den. Den kunde icke vara hans.

— Du har bytt bort den, din skurk! sade han till Göran. Du har sålt min präktiga dräkt och i dess ställe smusslat in en eländig landstrykares gamla aflagda paltor.Men Göran bugade sig till golfvet och försäkrade, att det var den rätta. Den hade aldrig varit ur hans händer. Allt sedan de farit hemifrån, hade han sett på den och putsat den hvarenda dag, så nog visste han, att det var densamma.

Då kallade kungen in alla sina ministrar och hofherrar, visade dem dräkten och frågade, om de trodde det kunde

vara möjligt, att han, kungen, deras ståtlige, världsberyktade, fine kung någonsin kunde ha gått omkring i en sådan där traskostym.

Och hofherrarna och ministrarne satte på sig sina glasögon och tittade öfver axlarna på hvarandra. Men redan innan de sett dräkten på nära håll, gjorde de grimaser åt den, ty de tyckte alltid detsamma som kungen.

— Bevara mina sablar, sade krigsministern och nöp i kappan, det här är ju precis likt ett gammalt hästtäcke.

— Ser jag rätt eller snedt, eller är det inte en sotarhufva? sade hofmarskalken och fingrade på sammetsbaretten.

— Kors, det här är visst kökspigans bomullsvantar, som hon brukar ha, när hon ligger och rensar i trädgårdslanden, sade ceremonimästaren och lyfte på de gröna silkesstrumporna.

Och allesammans kommo de öfverens om, att Göran var en usel bedragare och en fräck lymmel, som stulit kungens fina dräkt och sedan velat försöka inbilla både sin herre och andra människor, att denne gått och sett ut som en trashank i några eländiga paltor. Det var det gröfsta majestätsbrott, som förekommit på hundra år, och missdådaren borde dömas därefter. Stegel och hjul var då det minsta man kunde ge honom.

Men kungen var en mild och god man. Han tänkte på, att Göran i alla fall troget tjänat honom i femton år, och lät därför nåd gå för rätt och körde bara bort honom. Han fick taga sin falska kungadräkt med sig och packa sig af hvart han ville, bara man slapp se honom mer.Emellertid hade nu kungen ingen hvardagsdräkt, och som det ändå var en nödvändig sak att ha, så skickade han efter en mängd skräddare, hattmakare och skomakare för att göra sig en ny. Men den skulle vara likadan som den förra, så att folket skulle känna igen honom bättre, ty det hade liksom litet svårt för att se, att han var deras gamle, välbekante kung, så full med ärr som han hade kommit tillbaka och så full med främmande later, som hade smugit sig in i hans sätt.

Konsten var likväl att komma i håg, hur den förra dräkten såg ut. Men man hjälptes åt att minnas, och på det viset skulle det nog lyckas. Krigsministern trodde, att rocken varit af guldtyg. Hofmarskalken trodde, att det dinglat pärlgehäng på axlarna och mellan de stora puffarna. Ceremonimästaren trodde, att silkesstrumporna varit eldröda med gula kilar, och kungen själf trodde, att han i hatten haft plymer, som varit två alnar långa. Allt det där fingo nu handtverkarne sätta ihop, och när så kungen tog på sig den nya dräkten, var han så grann och gentil, att man fick ondt i ögonen, när man såg på honom, och han själf knappt kunde röra sig för allt guld och glitter, som knakade och satte styfnad i honom.

Så skulle han då gå ut och låta människorna beundra sig. Han spatserade ner och ställde sig midt på det stora torget och vände på sig och sade:

— God dag, godt folk, här har ni fått igen er forne käre kung. Nu känner ni väl igen mig?

Han hade tänkt, att de skulle ropa »lefve» och hurra för honom. Men det var besynnerligt: de voro alldeles tysta, tittade under lugg och drogo sig baklänges.

Då blef kungen förargad och gick upp på slottet igen. Hur kunde det komma sig till, att de inte kände igen honom?Han själf tyckte, att han var alldeles densamme som förr i världen. Dräkten kunde omöjligen ha sett ut på annat vis.

Nå, hans lille son skulle väl åtminstone känna igen honom nu. Sedan han kom hem, hade prinsen varit ganska blyg för honom, men nu skulle nog hans minne vakna.

Han gick in i barnkammaren och ropade på prinsen. Men inte heller han lockades till förtroligbet af den granna dräkten. Han kröp tvärtom in i en vrå och ville icke komma fram.

Då blef kungen bedröfvad ända in i hjärtat. Inte ens hans barn ville känna igen honom. Och öfverallt mötte honom så underliga blickar, till och med från ministrarne och hoffolket. Det var, som om man väntat sig, att han skulle bli deras gamle välbekante kung igen, så fort han fått sin hvardagsdräkt i ordning, men nu, när han väl fått den på sig, kände man sig helt besviken.

Och kungen gick sorgsen in till drottningen och lade sitt hufvud i hennes knä. Hon var den enda, som kände igen

honom.

Men ute i staden började folket att hviska.

— Tänk, om det inte vore vår rätte kung! sade en.

— Har ni hört, att de säga, att vår rätte kung blifvit ihjälslagen i kriget och att den, som sitter däruppe i slottet, är en bedragare? sade en annan.

— Det är klart, att det är en bedragare, sade en tredje. Hans egen son känner ju inte igen honom.

Vid alla knutar och hörn hviskades det. Och hviskningarna gingo ända upp i hoftrapporna och hofsalarna, så att ibland var det riktigt nära, att kungen hade hört dem. Till slut hviskade man inte längre utan talade högt, och en vacker dag trängde en svart folkhop in i kungens rum. Ur hopen steg själfve krigsministern fram, och kring honom ställde sig hofherrarne. Och*Ill. JOHN BAUER*de sade åt kungen, att ingen i hela riket längre trodde, att han var deras kung utan bara en bedragare.

Så kallade de fram fångknektarne, och så satte de honom i slottets mörkaste fängelsehåla, och allt hvad han sade hjälpte till ingenting.

Där satt han nu i den fuktiga cellen och tänkte, att de ämnade låta honom svälta ihjäl, ty tre gånger såg han den lilla takgluggen ljusna, då dag aflöste natt, och tre gånger mörkna igen, då natt följde på dag, men blott en gång hade man gifvit honom en bit bröd och en mugg vatten. Då fjärde natten kom, hörde han likväl hur någon filade på gluggens järngaller, och efter en stund firades ett rep ned till honom.

Utom sig af glädje grep han det och hissade sig upp, kom ut på borggården och fick se en af slottstjänarne, som stod där med fingret på munnen.

Bevekt af drottningens böner hade han vågat sitt lif för att rädda hennes gemål. Drottningen själf bevakades så strängt, så att hon icke kunde taga ett steg utan att bli följd, ty man fruktade för, att hon ville hjälpa sin make. Men hon hälsade och bad honom fly långt, långt bort, ty finge de fatt i honom, vore han förlorad.

Och kungen begaf sig ut i nattens mörker långt in i skogarna, där han lifnärde sig af bär och rötter, ty han vågade icke visa sig för människor af rädsla, att de skulle förråda honom. Dag efter dag och vecka efter vecka ströfvade han omkring på detta sätt, tills hans kropp var utmärglad af svält och hans kläder hängde sönderrifna omkring honom. Allt svagare och mattare blef han, och en dag gick han slutligen nedåt slättbygden för att söka efter en människoboning, ty hvad som än skulle hända honom, så ville han icke dö ensam i ödemarken. Men just som han hunnit till skogsbrynet och såg taket på enhydda, dignade, han ner och blef liggande sanslös på marken. Sedan hvarken hörde eller såg han något mer, förrän han vaknade UPP igen och märkte, att han befann sig i en enkel men snygg säng, och att Göran, hans forne kammartjänare, stod lutad öfver honom. *Ill. JOHN BAUER* Denne hade funnit honom i skogen och burit in honom i sin egen lilla stuga, där han bott, sedan han blifvit bortjagad från hofvet, och där stod han nu och frågade, hvad hans majestät befallde, och bugade sig till golfvet för sin gäst, alldeles som om denne ännu varit hans kung.

Men kungen föll honom om halsen och grät. Denne man, som han skymfat och kört bort som en tjuf, var den enda af alla hans undersåtar, som var honom trogen.

Och Göran skötte och förplägade honom, tills han blef frisk och stark igen. Men då tog kungen en dag hans hand och tackade honom.Han ville inte längre ligga honom till last utan tänkte draga bort till andra länder för att träffa sina gamla stridskamrater. Kanske skulle de kunna hjälpa honom till att få sitt rike igen. Men det kunde ju också hända, att han aldrig komme tillbaka, och därför ville han först ännu en gång se sin drottning och sin son, och han bad Göran som en sista tjänst att följa med honom till staden, så skulle de under nattens tystnad söka smyga sig in i slottet.

Göran var genast villig, och de beredde sig att gå. Men då kungen såg ned på sina kläder, som ännu lyste granna och brokiga, hur illa de än voro tilltygade, så suckade han.

— De komma kanske att förråda mig, sade han.

Den gamle kammartjänaren såg också på dem och gick sedan utan ett ord bort till väggskåpet och tog fram en packe kläder, som han lade framför kungen.

Denne vände på dem stycke för stycke. Det var den försmådda dräkten, som han påstått icke var hans.

Hvarken han eller Göran gjorde emellertid någon häntydan på det förflutna. Under tystnad tog kungen på sig de framlagda kläderna, och det var för besynnerligt, så väl de passade. Ända in i de minsta småsaker voro de som gjorda åt honom. Och icke heller tog dräkten sig så illa ut, när den kom på. Men naturligtvis var det icke hans gamla hvardagsdräkt, tänkte han, ty finare hade den väl ändå varit, och förresten kan ju en kung aldrig misstaga sig!

Och så begåfvo de sig i väg. Framåt kvällen, sedan skymningen brutit in, kommo de till staden, och medan Göran skyndade till slottet för att tala med en pålitlig vän och försöka få ett bud till drottningen, gick kungen in på ett litet värdshus och satte sig att dricka mjöd. Han trodde, att ingen skulle kunna känna igen honom, ty han hade ju inte sina kungskläder på sig,

8. — Wahlenberrj.och ärren i ansiktet syntes icke, ty sedan sin flykt hade han låtit skägget växa, och baretten hade han dragit djupt ner i pannan.

Men bäst det var började två borgare, som sutto vid ett bord i närheten, att titta på honom. Den ene gick bort och talade med värden, och så började också han att titta på honom. Sedan gick den andre af de två borgarne ut och kom igen med fem bekanta, och efter en stund var hela rummet fullt af folk, som bara tittade i smyg på kungen, under det de hviskade med hvarandra.

Då blef likväl kungen orolig, steg upp och gick ut. Han ville gå och möta Göran. Men plötsligt drog någon honom i kappan, och när han vände sig om, stod där den ene af de två borgarne, som först börjat titta på honom.

— Hvad vill ni? frågade kungen och tog med handen åt svärdsfästet, beredd att försvara sitt lif.

Men den lille mannen hviskade och blinkade och gjorde tecken.

— God vän, ädle herre, sade han. Vi ha känt igen er.

Kungen drog svärdet halfvägs ur skidan och såg sig omkring efter fiender. Var han omringad? Han såg hufvuden och svarta kappor skymta vid alla knutar.

Men den lille mannen kom ändå närmare.

— Var inte rädd, ers majestät, sade han. Här har visserligen varit en falsk kung, som kommit hit från främmande land, men honom ha vi sparkat på porten. Vi äro trogna undersåtar, vi. Och skulle inte ministrarna, som nu sitta vid styret, vilja kännas vid er, så ska de få med oss att göra, for vi vill ha vår egen rätte kung och ingen annan.

— Ja, Gud fröjde oss, vi måtte väl känna igen era nådiga gröna silkesstrumpor, sade en gammal krämare, som stack sig fram bakom rådhushörnet.— Rätt så, och kom inte heller och säg, att någon annan än vår allerkäraste kung kan ha en sådan där vacker, stolt sammetsbarett, sade en yngling, som sprungit upp på stentrappan tätt bredvid.

— Låt mig kyssa din pälsbrämade kappa, som gladt mina ögon så ofta! sade en kvinna, som kröp fram bakom brunnen. I morgon ska jag gå tio mil kring landet och tala om för alla människor, att jag gjort det.

Hela torget hade blifvit myllrande fullt af folk, som trängdes omkring kungen. Fingrar räcktes ut för att snudda vid hans kläder, som om han varit en undergörare. Gamla ögon och unga ögon hängde vid honom, fyllda af glädjetårar, och ett högt mummel, som steg till jublande rop, spred sig från gata till gata.

— Vår kung, vår älskade kung, vår rätte, älskade kung har kommit tillbaka! ljöd det brusande mångstämmigt genom luften.

Men han själf stod där stum med darrande läppar och fuktiga ögon och gjorde intet annat än tryckte händer, olika

händer, hårda, mjuka, valkiga, fina, unga, gamla händer, men alla så varma. Och detta var det folk, som velat döda sin kung! Men nej, inte den kungen de kände. Honom älskade de. Aldrig hade han trott, att han var så älskad! Och aldrig hade han känt som nu, att han hörde till sitt folk.

Och han fördes framåt, utan att han visste, om han gick, eller om han bars af dessa tusen armar och händer, och till slut stod han framför slottet, som lystes upp af alla de bloss, som folket fört med sig. Då var det någon, som ropade på drottningen, och ögonblicket därpå ropade hela folkskaran på drottningen. Men efter ytterligare ett ögonblick ljöd det:

— Drottningen och prinsen! Drottningen och prinsen!Om en liten stund slogos också balkongdörrarna upp, och på balkongen stod drottningen med den lille prinsen vid handen.

Då drog sig folkmassan tillbaka som på ett tecken, och kungen stannade där ensam.

Men gossen löste sin hand ur moderns, lutade sig öfver balkongräcket och sträckte ut armarna.

— Far, lille far, ropade han.

Och kungen sträckte äfven ut sina armar, på en gång åt barnet och åt himlen.

Men bakom honom mumlade folket:

— Hör, hör, barnet känner igen sin far! Men den falske ville det icke kännas vid. Hvem törs nu säga, att vi icke fått igen vår kung?

Och kungen gick in i sitt slott, satte sig jämte drottningen på sin tron, tog sin lille son i knäet och började regera sitt land igen. Men efter den dagen bar han aldrig mer någon grann hvardagsdräkt, som gjorde honom styf och förändrad, ty aldrig mer ville han bli främmande för sitt folk och sitt barn. *ILL. JOHN BAUER*

Guldhönan.

På landsvägen gick Måns och hängde hufvudet och var ledsen vid lifvet.

Den fattiga torparänkan, hans mor, hade nyss dött, och nu fanns det ingen, som brydde sig om honom mer än den lilla kycklinghönan, som traskade hack i häl efter honom, och var hans enda arf och ägo.

Mycken nytta hade han likväl icke af denna sin arfvedel. Hvart han kom och bad om arbete, fick han afsked för hennes skull. Folk ville inte jämt och samt ha en höna flaxande om benen på sig. Och i hönshuset var det inte värdt att stänga in henne. Då skrek och bet hon omkring sig som en besatt, och Måns, som förstod hennes språk, hörde hur hon ropade:— Jag vill vara med folk och inte med fä! Jag vill vara med folk och inte med fä |

Man rådde Måns att slakta det sturska lilla spektaklet, men det ville han inte, för han och hönan voro så goda vänner. Och därför fingo de också svälta tillsammans.

— Om du åtminstone värpte några ägg, så kunde vi sälja dem och få litet bröd, sade Måns ibland, när de hade det riktigt svårt.

— Kack, kack, kack, jag känner att det kommer, svarade då hönan och skrockade och bröstade sig.

Men inte kom där några ägg.

Så hände det sig en dag, att Måns inte längre visste sig någon råd för att få en bit bröd, och det fastän han befann sig i en stor by, där flera af bönderna behöfde en dräng. Men ingen ville ha hönan på halsen.

Då tog han och satte upp henne på brunnstaket, gaf henne alla brödsmulor han hade kvar i fickan och började tala förstånd med henne.

— Nu går jag till värdshusvärden och säljer dig, sade han, så får jag en blank riksdaler för dig. Och du får äta kokta risgryn och spenat hvarenda dag. Det blir inte litet rart, det.

Men hönan ville inte ta reson.

— Jag vill vara med folk och inte med fä, kacklade hon, så mycket hon orkade.

Och när Måns stoppade henne under rocken för att gå till värdshusvärden i alla fall, stretade hon emot och skrek:

— Kack, kack, kack, vänta litet! Nu kommer det.

Och så fick Måns lof att sätta ner henne igen, för en väns sista bön kan man ju inte afslå.

Men när hönan åter hade brunnstaket under fotterna, började hon skrocka på ett sätt, som hon aldrig gjort förr. Det var en riktig sång, den ena drillen upp och den andra ner, och folkkom springande från alla håll för att höra, hvad det var för en underlig musik. Och när de fingo se, att det var en höna, som sjöng, stodo de där och gapade, tills de brusto ut i skratt.

Med ens gjorde hon emellertid en tvär knyck på halsen, slutade upp att sjunga och tittade bakom sig. Och då låg där ett ägg på brunnstaket.

— Sicket ett ägg, sade barnen och nappade det till sig.

Och det var ett underligt ägg, gult och hårdt och tungt. När

man slog det i marken, gick det inte sönder. Det var precis som en sten.

Men när Måns fick se det, ställde han sig att torka sig i ögonen och jämra sig, så det hördes kring hela byn. Nog var det en faslig otur han hade. Nu när hönan ändtligen skulle börja göra nytta för sig, så värpte hon ägg, som man inte kunde äta.

— Hå kors, inte är det värdt att lipa som en takränna för det, sade värdshusvärden, som också stått och sett på. En sillstjärt och en potatis kan jag väl ge dig för dét där konstiga ägget, och öfver natten kan du ligga i stallet, så får vi kanske höra hönan sjunga i morgon med.

Och så tog han Måns med sig in till sig, för han var inte dum, han, och tänkte nog att den lustiga hönan kunde locka folk till värdshuset.

Den uträkningen slog heller inte fel. Dagen därpå var huset fullt af folk, som åt och drack och väntade på, att hönan skulle sjunga. Och verkligen, precis på samma tid som dagen förut började hon krumbukta sig och skrocka, där hon gick omkring på stora matbordet. Och så kommo drillarna, upp och ner och ner och upp, och pang, låg där ett hårdt ägg igen.

Alla människor skrattade och kunde inte tala om annat än hönan, och värdshusvärden gaf Måns ett fint rum, och så mycket mat han ville ha, bara han ville stanna hos honom.Nå, det hade nu Måns heller ingenting emot, och så blef han kvar dag efter dag. Och folk for dit från öster och väster för att höra hönan, och hon sjöng och värpte stenägg, som Måns gaf åt barnen att leka med.

Men en gång kom där en långväga resande, som bad att få se litet närmare på ett af de där äggen. Han tittade ett tag och han tittade två. Och så lade han upp femhundra riksdaler på bordet åt Måns.

— Där har du för guldägget, om du vill sälja det, sade han.

— Guldägget, skrek Måns. Är det ett guldägg?

Nu må tro, det blef annat ljud i skällan. Måns viftade nådigt med handen åt sina sörjande vänner på värdshuset och följde den långväga resanden till staden. Och där värpte hönan snart så många guldägg åt honom, att han kunde köpa sig ett stort, fint hus, gå klädd som en kung och äta som en kejsare. Och hönan blef så gentil, att hon gick i halsband af rubiner, hade eget rum och betjänt och aldrig åt, om man inte serverade maten på guldtallrik och bjöd henne tre gånger att vara så god och ta för sig.

Men det förargliga var, att hon till slut blef så förnäm, att hon heller inte ville besvära sig med att värpa så ofta som förut.

I början kom det inte på fråga, att hon inte sjöng och värpte en gång om dagen. Och Måns bjöd tidt och ofta sina nyförvärfvade stadsvänner att bevista denna ceremoni. Men snart drog hon in på staten, och de högtidliga tillfällena minskades först till en gång i veckan, så till en gång i månaden, och så tycktes de inte vilja komma alls.

När Måns bad henne riktigt vackert om en liten sång och ett litet ägg, så svarade hon bara:

— Kack, kack, kack, jag förstår inte, hvad jag skulle sjunga och värpa för. Alla människor vet ju, att jag kan det. Och du är rik nog ändå.Men Måns skämdes öfver, att hon blifvit så där stursk och ursäktade henne för alla som bådo att få höra henne, med, att hon numera var generad för offentligheten och endast sjöng och värpte om nätterna.

Långt om länge så fick också kungen höra talas om den märkvärdiga hönan, som kunde sjunga och värpa guldägg. Och tvärt gick han till Måns och bad att få köpa henne.

Men då kunde Måns förstås inte säga annat, än som sanningen var.

— Ers majestät, sade han, hon värper alls inga ägg längre. Och för resten äro vi sådana hjärtevänner, att vi inte kan skiljas från hvarann.

— Prat, det där säger du bara, för du vill ha henne för dig själf, din snålvarg! Tag bara hit henne, sade kungen.

Och så måste hönan fram. Men så fort hon fick se kungen, så flög hon bums upp och satte sig på hans axel. Och alla hofherrarna och kungen med skrattade med full hals.

— Hvad sa jag, sade kungen. Det syns väl, att hon vill till hofvet.

— Är det sant, hönan min, att du vill till hofvet, frågade Måns.

— Kack, kack, kack, det är väl min rätta plats, tyckte hönan.

Och så var den saken klar. Kungens kammarherre räknade upp hundratusen riksdaler åt Måns, och så fick han vara nöjd antingen han ville eller inte. Hönan bars i triumf till slottet, och Måns fick följa med för att sköta om henne, så att hon skulle ha allting som hon var van.

Nu blef hon ännu mera fjäsad än förut. Hon fick juvelringar om benen och ordensband om bröstet, och alla hofherrarna och hoffröknarna blefvo befallda att bocka och niga för henne. Men hur det nu var, så ville hon inte göra någon nyttaför sig nu heller. Och ändå fick hon den bästa mat, man kan tänka sig. Hon lefde så godt som bara på blancmanger och glacemarenger, och hon gick där så styf i nacken, som om hon kunnat köpa hela slottet. Men guldet, det kom aldrig fram.

Första veckan var kungen tålig och glad. Andra veckan såg han nervös ut. Tredje veckan rynkade han pannan. Fjärde veckan slog han handen i bordet, och på femte veckans första dag skickade han efter Måns.

— Du har bedragit mig, din kanalje, röt han. Du har gifvit mig en vanlig, simpel höna och behållit guldhönan för dig själf. Men om hon inte värpt ett guldägg till i öfvermor-gon, så nackar jag både dig och henne.

Med gråten i halsen sprang Måns ut och talade om för hönan, hvad kungen hade sagt och bad och besvor henne att värpa ett endaste litet ägg.

Men hönan bara skrattade.

— Kack, kack, kack, begriper du inte, att kungen inte menar, hvad han säger. Hvar och en måtte väl kunna se, att jag är en guldhöna, om jag värper guldägg eller ej, sade hon.

Och som vanligt tog hon ingen reson. Måns fick jämra sig, så mycket han ville, så gick hon omkring lika gladlynt och stolt och säker för det.

På så sätt förflöt hela den dagen och den nästa med. Men när sista natten kom, kunde Måns inte sofva för tanken på, att det nästa dag skulle vara slut med det sköna lifvet. Han tog hönan på armen och vankade omkring på

gårdarna innanför slottsmuren för att se efter, om han kunde fly, men det gick inte, för alla portarna voro så väl stängda.

I dagningen kom han så att gå förbi hönsgården, och då slog honom en tanke. Om han också själf måste dö, så kunde han kanske ändå rädda sin goda vän, den lilla hönan.Utån betänkande drog han af henne ordensbandet, halsbandet och juvelringarna på benen, så att hon blef alldeles lik en vanlig höna. Och innan hon visste, hvad det skulle bli af, öppnade han dörren till hönsgården och stoppade in henne bland de andra hönsen. Nu kunde ingen skilja henne från dem, tänkte han, och på det viset skulle hon få lefva. Och nöjd med sitt påhitt lade Måns benen på ryggen och sprang för att slippa höra hönan kackla efter honom.

En stund därefter var emellertid hela slottet på benen. Hof-herrarna, hofdamerna och själfva kungen med hade väckts af ett förfärligt oväsen utanför fönsterna, och allesammans kommo de springande för att taga reda på, hvad det var, hvilket heller inte föll sig svårt, ty nu hörde de, att oväsendet bara var hönskackel. Och så samlades de allihop utanför hönsgården.

Midt på sophögen därinne gick en ensam höna och spankulerade, under det alla de andra hönsen vettskrämda trängdes rundt staketet. Och så fort en af dem tog mod till sig och närmade sig sopbacken, flög den ensamma hönan på henne, och det blef ett kackel på hela sällskapet, som om höken hade kommit. Till och med tuppen i all sin värdighet kunde ingenting uträtta. Han lyckades bara få fjädrarna afrifna och kammen klufven, så att han såg riktigt maläten ut.

Men plötsligt fick den morska hönan syn på kungen, och vips flaxade hon till honom.

— Jag vill vara med folk och inte med fä. Jag vill vara med folk och inte med fä, skrek hon.

Kungen förstod henne likväl inte, och hvarken han eller någon annan såg att det var guldhönan nu, när hon inte hade sina smycken på sig. De bara schasade åt henne.

— Hon är visst galen, sade de.Men när hönan märkte att ingen kändes vid henne, gick hon tillbaka upp på sopbacken med nedböjdt hufvud och långsamma steg. Det var den bittraste stunden i hennes lif. Aldrig hade hon trott, att man inte skulle kunna känna igen henne på annat än guldet och glittret. Och hon började utgjuta sin sorg i djupa betraktelser.

— Kack, kack, kack, skrek hon i långa banor.

Men i »kacken» blandade sig underliga toner, och snart var det bara toner. Kungen och hoffolket tittade på hvarandra. Hon sjöng ju! Det var ju den allra vackraste sång.

Och sången hördes ända bort till Måns, där han satt i sin kammare. Han kände igen den, han, och kom springande.

— Aller nådigaste herre och konung, sade han och kastade sig för kungens fötter. Förlåt mig! Jag körde in henne bland de andra hönsen för att blanda bort henne och rädda hennes lif. Men nu märks det ju, att hon är guldhönan.

— Det vet man inte än, sade kungen. Hon har ju inte värpt ännu.

Och det var för märkvärdigt. Hur länge hon än sjöng, så värpte hon intet ägg. Den konsten tycktes hon ha glömt bort i brist på öfning.

Men midt under det hon sjöng, fick hon se Måns. Och strax flaxade hon fram till honom.

— Kack, kack, kack, släpp mig ut! Jag vill vara med folk och inte med fä, sade hon.

Men Måns tordes inte släppa ut henne för kungen utan ruskade bara på hufvudet.

Då gick hon åter tillbaka till sopbacken, och som hon nu sjöng, hade hon aldrig sjungit förr. Inte ens Måns, hennes bästa vän, hade velat kännas vid henne, trodde hon, ochhennes hjärta blef fullt af stor sorg. Den strömmade ut i sång, och den ville aldrig taga slut.

— Släpp ut henne, bad Måns, annars sjunger hon sig till döds.

Men kungen ville inte. Hon skulle värpa först, sade han.

Och hon drillade och drillade, tills hon tvärt höll upp midt i en drill. Och där låg hon och sträckte benen ifrån sig. Men under fjädrarna rullade det ut guldägg på guldägg i en lång rad ända fram till kungen.

— Har man sett på maken, skrek kungen. *Ill. JOHN BAUER* Och både han och Måns sprungo in i hönsgården och bort till sopbacken. Men när Måns lyfte upp sin lilla höna, varhon nästan död. Hon hade sjungit, tills hon sprack. Ännu kunde hon likväl blinka litet med ögonen och nickade belåten åt kungen och Måns.

— Kack, kack, kack, nu vet ni då, att jag inte är någon vanlig höna, sade hon. Och om jag inte får vara med folk, så slipper jag åtminstone vara med fä.

Och så hängde hon med hufvudet och var riktigt död.

Men kungen grät, så att tårarna trillade, allt under det han plockade upp alla guldäggen. Måns utnämnde han på stället till kunglig öfverhofhönsgårdsmästare. Och sedan gick han in och satte krusflor om armen och befallde, att hofvet skulle gå i svart en hel månad, och alla tidningar komma ut med sorgkanter, ty hela världen skulle veta af, att han haft en höna, som kunde sjunga och värpa guldägg.

Och så gick det till, att kungen ändå till sist fick glädje af sin guldhöna.

*